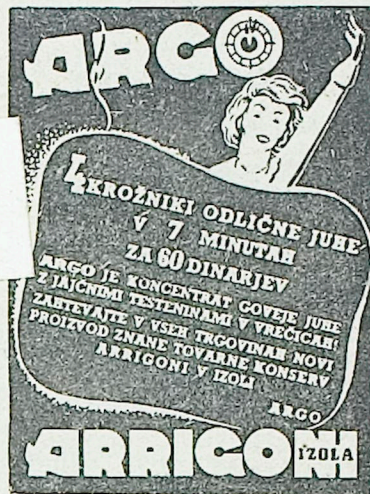

Žagar Marija
Ulica OF 13
Koper

Izhaja vsak petek. Izdaja Časopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopra. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26, tel. 170 Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročnina 500 din, polletna 250 din, četrtletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročnina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Prilogo »Uradni vestnik okraja Koper« prejema naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

PRVO (KONSTITUANTNO) ZASEDANJE NOVEGA OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Že začetek v znamenju delovnih obveznosti

Novi odborniki so z aklamacijo izvolili dosedanje predsedstvo z Albinom Dujcem na čelu

V sredo 20. t. m. sta bili prvi seji obeh zborov OLO, nato pa skupna seja Okrajnega ljudskega odbora v Kopru. Po poročilu verificacijskih komisij so odborniki obeh zborov zaprilegli, nakar je bil izvoljen za eno leto za predsednika okrajnega zbora tovariš Marcel Rožanc, oba iz Kopra. Po izvolitvi stalnih odborniških komisij in sprejemov odloka o spremembah in dopolnitvah statuta okraja Koper sta se oba zbora sešla na skupno sejo, ki jo je spet vodil najstarejši odbornik, tovariš dr. Stanko Kovačič. Le-ta je toplo pozdravil tako polnoštevilno zbrano odbornike, posebej pa še goste: zveznega ljudskega poslanca Ivana Regenta ter republiška ljudska poslanca Julija Bel-

trama in Branka Babiča. Ob začetku sta bila z navdušenim ploskanjem in nato še z rednim glasovanjem vnovič izvoljena za predsednika Okrajnega ljudskega odbora Albin Dujc, za podpredsednika pa Franc Klopučar, vtem ko je po predlogu Davorina Ferligoja, predsednika Občinskega ljudskega odbora v Piranu, ki je v imenu 17 odbornikov predlagal ponovno izvolitev dosedanjega zaslužnega predsedstva OLO, ostalo drugo mesto podpredsednika OLO začasno nezasedeno, ker zaradi sedanje zaposlitve ni bilo moč izbrati primerne kandidata za to mesto.

Po izvolitvi se je novoizvoljeni predsednik OLO tovariš Albin Dujc iskreno zahvalil odbornikom za izkazano zaupanje, nakar je nadaljeval:

z novim zakonom o delitvi dohodka gospodarskih organizacij, o čemer bom pozneje spregovoril še nekaj besed, in z resolucijami Zvezne ljudske skupščine o perspektivnem razvoju osebne in splošne potrošnje.

Četrta karakteristika: Obsežne in zelo temeljite politične volilne priprave — kakor morda še nikoli doslej — so dosegle, da so tudi sami

volivei s polno zavestjo odgovornosti šli na volitve, kar je omogočilo, da so bili v občinski in iz teh v okrajni ljudski odbor izvoljeni res najboljši ljudje, ki uživajo neomejeno zaupanje svojih volivcev, ki bodo sposobni, velike naloge, ki so pred njimi v naslednji mandatni dobi, z uspehom opraviti in v polni meri upravičiti izkazano zaupanje.

Da pa bodo novoizvoljeni okrajni in občinski ljudski odbori v resnici tudi mogli to zaupanje upravičiti, dokazuje že njihov sestav.

Nadaljnja ugotovitev, mimo katere ne moremo iti, ko prevzemamo — nekateri ponovno, drugi pa na novo — svoje dolžnosti in začnemo novo mandatno dobo ljudskih odborov, je silno razgiban mehanizem družbenega upravljanja in samoupravljanja, ki se je sorazmerno v kratkem času tako razvil, da predstavlja danes osnovo vsega našega socialističnega razvoja. Če pogledamo nekoliko nazaj, vidimo, kako je šel naš razvoj skokoma naprej. Združene družbene sile so že v dveh letih po osvoboditvi ustvarile tako materialno bazo, da smo lahko že pristopili k planskemu gospodarjenju. Se pred koncem petletnega plana pa je ta materialna baza bila tolikšna, da smo prešli na nove družbene odnose, na prenašanje državnih funkcij na družbene organe. Najprej na področju gospodarstva, potem v socialnem zavarovanju in končno v vsem ostalem družbenem življenju. V letu 1955 je bil ta mehanizem družbe-

(Nadaljevanje na 3. strani)

Komunisti in delo v sindikatu

V torek je zasedal v Ljubljani plenum CK Zveze komunistov Slovenije. O delu komunistov v sindikalnih organizacijah je govoril član CK ZKS in predsednik sindikatov Slovenije Janko Rudolf. Omenil je, da so se delavski sveti razvili in se vse bolj razvijajo prav po zaslugi neposredne pomoči sindikatov, saj je bila skrb za delo organov družbenega upravljanja ena izmed najvažnejših nalog sindikalnih organizacij. Prav zaradi političnih in organizacijskih izkušenj so lahko sindikati bogati in nenehoma pomagali organom upravljanja v njihovem vsakdanjem delu in v sestavljanju ter izvajanju najpomembnejših sklepov.

pri obravnavanju perspektivnega plana bodočega razvoja našega gospodarstva.

Tovariš Rudolf se je v svojem izčrpnem referatu dotaknil tudi pomanjkljivosti v delu osnovnih organizacij Zveze komunistov in sindikalnih organizacij, ki se kažejo predvsem v tem, da je zelo majhno število takšnih osnovnih organizacij, ki sistematično spremljajo celotno problematiko podjetja tako z vidika socialističnih odnosov, kakor s stališča družbenega upravljanja.

Da bo kontinuiteta v delu

»Ob tej priložnosti mi dovolite, da spregovorim nekaj besedi o dosedanjem delu Okrajnega ljudskega od-

borom ter povečano odgovornost okrajnih odborov ljudskemu odboru in volivcem. Na drugi strani pa bo ta sistem omejeval še dokaj močne lokalistične težnje in omogočil, da bodo tudi posamezne lokalne probleme obravnavali in reševali iz širših vidikov, v skladu z interesi posameznih komun in okraja kot celote. Okraj bo tako še bolj kot doslej predstavljal družbeno-gospodarsko skupnost občin na svojem območju.

Tretja karakteristika: Minule volitve so zaključile prvo fazo graditve komunalnega sistema. Sedaj gremo v novo razdobje njegovega nadaljnega razvijanja in utrjevanja, v razdobje, v katerem je treba komuno gospodarsko, politično, kulturno in socialno okrepiti in osamosvojiti ter ji tako v še večji meri zagotoviti vlogo nosilca našega nadaljnega družbeno-gospodarskega razvoja. Materialna osnova temu razvoju pa je dana tudi

DUNAJ IZIGRAVA SLOVENCE V AVSTRIJI

Potem ko je v ponedeljek avstrijski podkancler dr. Pittermann izjavil zastopnikom koroških Slovencev, da je vsekakor nedemokratično če zastopniki manjšine niso bili povprašani za mnenje o zakonskih osnutkih za izvedbo 7. člena državne pogodbe vsaj sedaj, ko je razprava o tem osnutku tik pred vrati, so na seji ministrskega sveta v torek prišli do zaključka, da slovenska manjšina ne more dati nobenih predlogov, ker je to stvar parlamentarnih odborov. Prišlo je celo do izjave uradnikov prosvetnega ministrstva, da je dovolj, če se zastopniki slovenske manjšine seznanijo z zakonskim osnutkom, ki je v prodaji avstrijske državne založbe. Tak odnos do narodnostne manjšine je brezdušen in skrajno žaljiv, po drugi strani pa kaže kaj majhno pripravljenost Dunaja, da bi se potrudil za izboljšanje medsebojnih odnosov.

Predsednik OLO Albin Dujc

boram in o njegovih prihodnjih nalogah, ne z namenom, podati neko izčrpano sliko o dosedanjem delu Okrajnega ljudskega odbora in o konkretnih rezultatih dela na posameznih področjih, marveč da pokažem nekatere elemente, ki karakterizirajo doseženo stanje, s posebnim ozirom na vlogo in zasluge dosedanjega ljudskega odbora in njegovih organov ter nadaljnje naloge v utrjevanju in razvijanju komunalnega sistema, da tako zagotovimo kontinuiteto v delu dosedanjega in novoizvoljenega ljudskega odbora.

Uvodoma bi želel navesti nekaj bežnih ugotovitev v zvezi z minulimi volitvami ljudskih odborov, za katere so značilne nekatere karakteristike, ki bodo zelo ugodno vplivale na delo novih ljudskih odborov.

Prva karakteristika: Uvedba zborov proizvajalcev v občinskih ljudskih odborih pomeni velik korak naprej, ki bo omogočil temeljitejšo obravnavanje gospodarske problematike v komuni, enakomerno razvijanje gospodarskih panog, tesnejšo povezanost ljudskih odborov z gospodarskimi organizacijami in z organi delavske samouprave ter s tem v zvezi izpolnil vrzel v dosedanjem delu Okrajnega ljudskega odbora na področju razvijanja delavske samouprave.

Minulo soboto na Trgu Goldoni v Trstu

Policija v Trstu napadla delavce

V soboto dopoldne so v Trstu na Trgu Goldoni policisti z gumijastimi palicami in solzilnimi plini napadli tržaške delavce, ki so na podlagi sklepa sindikalnega vodstva zapustili delo ter se namenili proti sedežu ravnateljstva Jadranskih ladjedelnic, kjer so hoteli protestirati zaradi prenizkih mezd. Spopad med delavci in policijskimi enotami je trajal več ur in spremenil trg v pravo bojišče. Sele ko je posredoval sam tržaški kvestor s tem, da je povabil na razgovor predstavnike sindikalnih organizacij, so se policisti umaknili, delavci pa so se z gnevom, ki se jim je pridružil vse javno demokratično prebivalstvo mesta, mirno razšli. Surovi napad policije na tržaške delavce je vzbudil splošno ogorčenje Tržačanov, delavce pa še bolj podžgal v nadaljevanju borbe za lastne pravice. Ta spopad je imel tudi velik odmev na kongresu delavske zbornice, ki je na sobotnem zasedanju izglasoval ostro protestno resolucijo vladnemu komisarju.

Včeraj popoldne je bila v Trstu splošna stavka, ki je zajela več deset tisoč tržaških delavcev in nameščencev.

Sprehod DO SVETU

NOVOTNY — NOVI PREDSIEDNIK ČSR

Umrlega predsednika češkoslovaške republike Zapotockega je nadomestil prvi tajnik KP ČSR Novotny. Izvolitev je soglasno potrdila Ljudska skupščina ČSR. Antonin Novotny je četrti predsednik ČSR po zadnji vojni. Rodil se je leta 1904 blizu Prage kot sin zidarja. V mladih letih je delal kot delavec v raznih tovarnah. Član KP je postal leta 1921, od leta 1928 dalje pa je opravljal številne važne funkcije v partijskih organizacijah. Za člana Politbiroja in za prvega sekretarja Partije so ga izvolili pred šestimi leti v Pragi.

DELEGACIJA NAŠIH MEST NA POLJSKEM

V Varšavo je prispela v začetku tedna delegacija Stalne konference mest Jugoslavije, v kateri so predsedniki OLO Beograda, Zagreba in Ljubljane Jokić, Holjevac in Dermastia ter sekretar Stalne konference Bjelčić. Naša delegacija se bo mudila na Poljskem osem dni.

IZJAVE HRUŠČEVA AMERIŠKIM NOVINARJEM

Prvi sekretar CK KP Sovjetske zveze Hruščev je imel te dni daljši razgovor z ameriški novinarji o sovjetski notranji in zunanji politiki. O perspektivnem razvoju SZ je dejal, da se bo življenjska raven prebivalstva še bolj zboljšala in da bodo glede proizvodnje mleka, masla in mesa kmalu dohiteli ZDA. V prihodnjih desetih do dvanajstih letih pa bodo zgradili tudi za vse dovolj stanovanj. Hruščev je govoril tudi o raznih uspehih na področju znanosti, prosvete, zdravstva in socialnega skrbstva in zatrdil, da je tehnične in splošne izobrazbe v SZ deležno

mnogo več mladih ljudi kot v kapitalističnih državah.

Na vprašanje, ali nameravajo ustanoviti novo mednarodno komunistično organizacijo podobno Kominterni, je Hruščev izjavil, da v sedanjih okoliščinah takšna organizacija ni potrebna. Poudaril je znova nujnost miroljubne koeksistence med narodi, sporna vprašanja pa naj bi reševali na sestanku državnikov na najvišji ravni.

EGIPTOVSKA POLITIKA

Predsednik egiptovske republike Naser je izjavil v razgovoru nekemu ameriški novinarju, da lahko preprečimo svetovno vojno le s koeksistenco, spoštovanjem suverenosti in neodvisnosti ter z nevmešavanjem v notranje zadeve drugih dežel. Naser je tudi dejal, da je sedanje nezaupanje med Vzhodom in Zahodom glavna ovira na poti k utrditvi miru. Glede perspektive za ureditev odnosov z Izraelom je Naser dejal, da ni preveč ugodna.

KONEC VOJNE NA MALAJI

Ze devet let traja vojna v malajskih džunglah med britanskimi in vladnimi četami ter uporniki, ki jih vodi Komunistična partija Malaje. Zdaj se menda ta vojna bliža h koncu. Pred dvema mesecema so namreč Angleži priznali Malaji neodvisnost, zdaj pa so se začela pogajanja med vladnim zastopnikom in zastopnikom Komunistične partije. Vse kaže, da se bodo pogajanja ugodno zaključila, saj je vlada obljubila pomilostitev vseh upornikov, verjetno pa bo tudi pristala na legalizacijo Partije. Za deželo bi bil sporazum zelo važen, saj je med devetletno vojno izgubilo življenje na tisoče ljudi, da ne govorimo o ogromni gospodarski škodi.

Trenja v Atlantski zvezi

Ceprav je ameriški predsednik Eisenhower v dveh ognjevitih govorih pozval zahodne zaveznike na skrajno enotnost akcije v obrambo interesov »svobodnega sveta« pred »sovjetsko nevarnostjo«, se je prav te dni pripetil dogodek, ki ne kaže, da je Eisenhowerjevo seme padlo na rodovitna tla. Povsem nepričakovano je namreč prišla vest, da so Američani in Angleži prodali Tuniziji orožje, kar je seveda vzbudilo val ogorčenja v Franciji. Da so Amerikanci in Angleži tako krepko zasilili Francozom — in to v času »ko je zahodna enotnost zaradi sputnika in sovjetskih medcelinskih izstrelkov tako nujno potrebna« — so seveda morali imeti tehtne vzroke. Oglejmo si jih nekoliko pobliže. Tiste, ki so na vpogled javnosti in tiste, ki se krijejo za kulisami.

Predvsem naj omenimo, da ima vsaka država pravico, da utrjuje svojo obrambno sposobnost. Zlasti velja to za mlade države, ki so si komaj priborile neodvisnost in katerih meje so večkrat ogrožene. Tunizija je najprej zaprosila za orožje Francijo, kakor je bilo sklenjeno v medsebojnem dogovoru, toda Francozi so prvo prošnjo zavrnili, češ da je nevarno, da bi se do tega orožja dokopali alžirski uporniki. Da se je Tunizija potem obrnila drugam, je povsem naravno in Francija se nima kaj razburjati, saj ima vsaka neodvisna država pravico, da kupuje orožje kjerkoli hoče. Toda komplikacije so nastopile zato, ker so prodali orožje Tuniziji najbližji francoski zavezniki — Angleži in Američani.

Ceprav je šlo le za puške in lahke strojnice, so Francozi zagrali vik in krik. Francoska poslanska delegacija je takoj za-

pusnila konferenco poslancev zahodnih držav, predsednik Gaillard je imel govor, v katerem je za deveto tolmačil kot nevaren udarec enotnosti Atlantske zveze, zunanji minister Pineau pa je s prvim letalom odletel na posvetovanja v Washington. Tam pa so mu na precej enostaven način pojasnili, da bi bilo zelo nevarno, če bi Tunizija dobila orožje iz sovjetskega bloka in da anglo-ameriška dobava orožja ni prav nič nevarna za enotnost Atlantske zveze. Francija se je morala s to zagotovitvijo pač potolažiti, ker ji drugega ne preostane. 29. novembra se bo namreč začela v OZN razprava o Alžiru in Franciji bo takrat tako nujno potrebna pomoč Velike Britanije in ZDA, da ji zdaj res ne kaže preveč vihati nos.

UGODEN RAZVOJ GOSPODARSKIH ODNOSOV Z ITALIJO

Podpredsednik ZIS Svetozar Vukmanovič je na sestanku s predstavnikoma italijanskega društva »Italkonsult« izrazil zadovoljstvo spriči dosedanjega razvoja gospodarskih odnosov z Italijo. Poudaril je, da ta primer kaže, v kolikšni meri lahko ureditev političnih vprašanj pripomore k močnemu razmahu mednarodnega gospodarskega sodelovanja. Tudi italijanski predstavniki so izrazili zadovoljstvo zaradi ugodnih gospodarskih odnosov z Jugoslavijo. Hkrati so poudarili, da zdaj proučujejo možnost, da bi jugoslovanskim podjetjem odobrili kredite, ki bi presegali 30 milijonov dinarjev. Gre torej za možnost povečanja kreditov, ki jih je Italija odobrila v začetku tega leta.

Pravo ozadje britanske, predvsem pa ameriške dobave orožja Tuniziji pa je seveda v tem, da si hočejo Američani ustvarjati pozicije v vseh delih sveta. Da jih s tem v zvezi zlasti zanima Bližnji vzhod in Severna Afrika, ni nobena skrivnost več. Zato je zelo verjetno, da bodo pošiljkam orožja sledile tudi zahteve. Tunizija bo zato morala skrbno paziti, da tudi v prihodnje ohrani svojo neodvisnost. Pomagati pa ji bo moral tudi ves svobodoljubni svet.

Uredniški vestnik

NEW YORK — Nizozemska je zahtevala od Združenih narodov, naj ustanovijo poseben fond za posojila in pomoč nerazvitim deželam. Nizozemci menijo, da sedanji fond SUNFED ne more zadovoljiti vseh potreb gospodarsko nerazvitih držav.

ZENEVA — Letos so zabeležili rekordno izmenjavo turistov v svetu, saj je obiskalo razne dežele več kot 50 milijonov ljudi. Značilen za letošnje turistično sezono je bil večji dotok turistov iz Vzhodne Evrope.

TOKIO — Na Japonskem je zbolelo za azijsko gripo več kot tri milijone prebivalcev. Med novo epidemijo gripe je umrlo nadaljnjih 46 oseb, od teh 34 v Tokiju.

MANILA — Na nedavnih volitvah na Filipinih so za podpredsednika republike izvolili vodjo opozicijske liberalne stranke. To je bil prvi primer v zgodovini Filipinov, da ima država predsednika in podpredsednika republike, ki nista člana iste politične stranke.

SINGAPOR — Na Pacifiškem oceanu je te dni divjal tajfun »Lola« in povzročil za več milijonov dolarjev škodo. Med tajfunom so valovi dosegli do 20 metrov višine in poplavlili večje površine zemlje.

NEW YORK — Po podatkih zadnjega popisa prebivalstva živi sedaj v ZDA okrog 172 milijonov prebivalcev, kar pomeni, da se je število prebivalcev v zadnjih sedmih letih povečalo za 14%.

BONN — Posarska vlada je zahtevala obnovo razgovorov o gospodarski priključitvi Posarja k Zahodni Nemčiji. Kot je znano, je Posarje politično že priključeno k Zahodni Nemčiji, za gospodarsko priključitev pa je potreben še poseben sporazum med Nemčijo in Francijo.

CHICAGO — Poveljstvo ameriškega letalstva je sporočilo, da je ameriški projektil tipa »Snark«, ki so ga izstrelili z rta Canaveral na Floridi, zadel cilj, ki je bil oddaljen 8000 km. Projektil je letel v višini 11 km.

NIKOZIJA — Grški časopisi na Cipru pišejo, da bo britanska vlada konec prihodnjega meseca dovolila nadškofu Makariosu povratek na otok Ciper. S tem v zvezi omenjajo možnost ukinitve izrednega stanja na otoku.

PASADENA — Prvi ameriški umetni satelit, ki ga bodo izstrelili v začetku prihodnjega leta, bo valjaste oblike, težak okrog 9 kg, dolg 30 cm in bo meril v premeru 12,5 cm. Opremljen bo z aparati za merjenje kozmičnega sevanja, meteorskih pojavov in temperature v vesoljstvu.

Ureja uredniški odbor — Glavni urednik Stane Skrabar — Odgovorni urednik Rastko Bradasčka — Za tisk odgovarja Franc Zdešar

Te dni je bila prva seja novoizvoljenega Občinskega ljudskega odbora Postojna, ki šteje 49 članov, od katerih je 21 odbornikov zborov proizvajalcev in 28 odbornikov občinskega zbora. Med odborniki so tudi štiri žene in nekaj mladincev. Za predsednika občinskega ljudskega odbora je bil ponovno izvoljen dosedanji predsednik Jože Baša

Za razlašene nepremičnine že izplačujejo odškodnino

Zakon o razlastitvi (Uradni list FLRJ, št. 12 — 140/57) določa v 113. členu, da bo v gotovini odplačana odškodnina za vse tiste pravomočno končane razlastitve, ki so bile opravljene po prejšnjem temeljnem zakonu o razlastitvi (Uradni list FLRJ št. 28 — 209/47).

Po tedanjih predpisih so namreč razlašenci v glavnem prejeli obveznice. V 44. členu istega Uradnega lista pa je objavljen odlomek Zveznega izvršnega sveta, ki ureja izplačevanje odškodnine oziroma zamenjavo obveznic. Izplačevanje je odvisno od tega, koliko znaša celotna vrednost prejetih obveznic. Tako n. pr.:

a) odškodnina do 200.000 dinarjev skupnega zneska prejetih obveznic, vsehvi tudi obresti, zapadle do dneva izplačila, bo izplačana do konca letošnjega leta.

b) Zneski nad 200.000 dinarjev do 1.000.000 dinarjev od skupnega zneska prejetih obveznic (in obresti kakor pod a) bodo izplačani do konca leta 1958.

c) Zneski nad 1.000.000 dinarjev od skupnega zneska prejetih obveznic (in obresti kakor pod a) bodo izplačani v enakih letnih obrokih po 1.000.000 dinarjev vsako naslednje leto.

Odškodnino bo izplačevala Jugoslovanska investicijska banka, ki ima svojo podružnico tudi v Kopru, nasproti avtobusne postaje.

Gre torej za zamenjavo obveznic, ki jih imajo razlašenci, za gotovino. Seveda morajo razlašenci, to je imetniki obveznic, predložiti banki obveznice s še ne izplačanimi kuponi.

Pri tem opozarjamo, da gre le za razlašene, ne pa za nacionalizirano imetje. Jugoslovanska investicijska banka, podružnica v Kopru, je z zamenjavo že pričela.

ZUNANJEPOLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

Medsebojna odvisnost znotraj blokov

Med pripravljanjem domače javnosti, da bi laže razumela odloke letošnjega decembrskega zasedanja šefov vlad dežel Atlantskega pakta, ki bo v Parizu, številni britanski in francoski časopisi želijo, da bi zadovoljivo osvetlili medsebojne odnose v zahodnih blokovskih organizacijah, odnose, ki jih bo treba v bližnji prihodnosti intenzivno utrjevati. Ta prvenstvena akcija sinhronizacije dobršnega dela britanskega in francoskega tiska mora po vsej verjetnosti že vnaprej zagovarjati pred domačo javnostjo neko stvar, ki doslej ni naletela na dovoljno razumevanje in odobravanje.

»Nova doba medsebojne odvisnosti«, kakor imenuje Daily Mail dobo, ki zahteva, da v mednarodnih odnosih upoštevamo spuščanje prvega umetnega zemeljskega satelita v vesoljstvo in katera obeležuje ob upoštevanju dosedanje aktivnosti vodilnih zahodnih dežel, novi proces v razvoju blokovske politike. Le tako lahko razumemo težnjo, da se v nasprotju z dosedanjimi interesi nacionalnih potreb neke dežele njene ekonomske, znanstvene, vojaške in politične sile podredijo zahtevam blokovskih organizacij, v katerih je praviloma zelo majhno število tistih, ki imajo prvo in odločno besedo.

Ce krepitev medsebojne odvisnosti v blokovskih organizacijah ne more uspeti na račun nacionalnih teženj posameznih dežel, potem je brez sumnje pravilna trditev, da »medsebojna odvisnost« pomeni v bistvu nekaj drugega in ne samo to, kar se sugerira, da je. Do tega zaključka nas pripelje vrsta postavk in mišljenj, ki so že prodrle v javnost med sedanjo široko kampanjo o zbiranju moči blokov.

Kaj naj bo bistvo gesla v »ustvarjanju nove enotnosti v okviru zahodne skupnosti narodov« — to odkriva ame-

riški list bolj odkrito kot britanski in francoski tisk. Neki ameriški časopis meni, da je treba takšno enotnost ustvariti na osnovi prilagodevanja posameznih zahodnih dežel novim potrebam. Kolikor pa neka dežela iz teh ali drugih razlogov še ne čuti zahteve po razumevanju, potem bi bilo najbolje izvesti »celo taktični pritisk njenih prijateljev na njo«. Z drugimi besedami, medsebojna odvisnost v sedanjih pogojih je po tolmačenju britanskih, francoskih in ameriških časopisov v ustvarjanju še večje odvisnosti posameznih dežel.

Kaže, da tudi Velika Britanija in Francija nista izvzeti od takšnega načina prilagoditve sedanjih blokovskih potreb, od prilagoditve, ki prestopa okvire medsebojne odvisnosti in vzraščanja v odvisnost. Po vsem sodeč je to osnovni razlog, da v Veliki Britaniji in Franciji uradno stojijo na stališču, da se s propagandno kampanjo na večer pred decembrskim sestankom predsednikov vlad v Parizu zameglijo sedanji in prihodnji odnosi v zahodnih vojaških zaveznih in v blokovskih organizacijah na splošno.

Ze sedaj ni več težko ugotoviti, kam pelje sedanja pot blokov in na katero stran bo ta pot krenila. Krepitev političnih, ekonomskih in drugih obveznosti posameznih dežel v odnosu do nekega vojaškega pakta ali bloka vsakakor slabi njene vezi z drugim svetom. Večja prizadevanost v blokovskih organizacijah avtomatsko zmanjšuje možnosti za delovanje v okviru splošnega mednarodnega plana, ki naj bo v duhu reševanja sedanjih sporov v svetu in v ohranitvi miru. Sedanja blokovska orientacija lahko privede s seboj veliko škodo naporom za odstranjevanje nasprotij v svetu in za izgradnjo plodne mednarodne povezanosti ter sodelovanja.

IZ GOVORA PREDSEDNIKA ALBINA DUJCA NA PRVI SKUPNI SEJI OBEH ZBOROV OKRAJNEGA LJUDSKEGA ODBORA KOPER

Družbeno upravljanje je osnova našega socialističnega sistema

(Nadaljevanje s 1. strani)

vega upravljanja in samoupravljanja že zelo visoko razvit: organi delavske uprave, organi samouprave v socialnem zavarovanju, organi s področja raznih družbenih služb (zdravstva, socialnega varstva, kulture in prosvete ter šolstva), hišni sveti in sveti stanovanskih skupnosti, potrošniški sveti, organi zbornic, sveti in komisije državljanov, krajevni odbori ter drugi organi. V letu 1955 so torej že nastali pogoji za konkretnije oblikovanje komun in za nadaljnji korak v razvijanju socialističnih družbenih odnosov.

Od leta 1955 dalje pa se je ta mehanizem še močneje razvil, tako da predstavlja spremljanje in usmerjanje organov družbenega upravljanja in samoupravljanja, zlasti pa povečana kontrola nad zakonitostjo njihovega dela, v številu tudi kontrola nad izpolnjevanjem družbenih obveznosti, eno najvažnejših nalog novih ljudskih odborov. Kakor je rekel tovariš Kardelj, demokracija in samoupravljanje namreč nista samo v pravicah, temveč tudi v obveznosti organov družbenega upravljanja in državljanov do družbene skupnosti. Moč demokracije in samoupravljanja na njun nadaljnji razvoj sta odvisna in prvi vrsti od tega, da se vsak druž-

beni organ drži okvirov svojih pravic in obveznosti, določenih z zakonom, ker bi drugače kršili enotnost družbe, s tem pa bi povzročili nasprotja, ki bi zavrla prav razvoj posameznih oblik socialistične demokracije.

Nato je predsednik Dujc govoril o delu dosedanjega ljudskega odbora, pri čemer je pripomnil, da je o tem obširno poročal že na XX. seji obeh zborov, ki je bila letos v juliju. S tem v zvezi je dejal, da je mnogo od nalog poprejšnjega OLO, ki jih je leta šele pričel reševati, takšnih, ki jih bo na osnovi že doseženih uspehov moral novi Okrajni ljudski odbor nadaljevati in dokončati. V nadaljevanju je dejal:

»Naloge novega okrajnega ljudskega odbora so predvsem zelo obsežne in raznovrstne, deloma že znane, v glavnem pa nam jih bo prinesla in sproti nakazovala prihodnost. Zato nikakor ni mogoče v tem poročilu — in tudi ni njegov namen — navajati izčrпно vse te množestevilne naloge. Možno je in moj namen je samo opozoriti na nekatera bistvena obeležja našega prihodnjega dela, izhajajoča iz vloge okraja kot skupnosti komun, iz nekaterih napovedanih ali že sprejetih sprememb v naši gospodarski politiki in iz nekaterih slabosti v našem dosedanem delu.

Zlasti bi tu opozoril na novo delitev dohodka gospodarskih organizacij, ki se bo začela izvajati v prihodnjem letu in predstavlja pomemben akt pri nadaljnji krepitvi našega gospodarstva in materialne osnove neposrednih proizvajalcev ter jačanje družbenega samoupravljanja in komunalnega sistema.

Glavne značilnosti v primerjavi z dosedanjimi sistemi delitve dohodka se kažejo predvsem v enotnem načinu delitve dohodka v vseh gospodarskih organizacijah, v večji materialni stimulaciji, individualnih proizvajalcev in kolektiva kot celote, v možnosti povečanja individualne storilnosti in boljšega gospodarjenja celotnega podjetja, v večji samostojnosti in materialni osnovi organov delavskega samoupravljanja in organov komun in njihovih skupnosti ter v nadaljnjem razvoju našega tržnega mehanizma in sistema planiranja. Razen tega zagotavlja nov zakon (za razliko od dosedanjih odredb) na področju delitve dohodka trajnejši značaj in pomeni bolj solidno osnovo za hitrejši razvoj socialističnih, proizvodnih in družbenih odnosov.

Nova delitev dohodka gospodarskih organizacij predstavlja tedaj krepko materialno osnovo na naši nadaljnji

poti socialistične graditve. Razumljivo je, da bo tako okrepljena materialna baza imela za posledico tudi zboljšanje kvalitete dela v vseh naših družbenih organih, zlasti pa v ljudskih odborih in v njihovih izvršilnih organih — svetih. Na področju dela svetov beležimo doslej že velike uspehe in bogate izkušnje, vendar pa so na današnji stopnji razvoja ostale neke stvari, ki izvirajo še iz časov ustanovitve prvih svetov, ki danes niso več primerne in ki jih bomo zato skušali v nadaljnjem delu postopoma odpravljati.

Pri obrazložitvi bodoče organizacije svetov pri Okrajnem ljudskem odboru je predsednik Dujc omenil, da bo odpadel dosedanji Svet za gospodarstvo, s čimer se bo število dosedanjih svetov na 14 svetov, saj se njegova vloga porazdeli na preostalih 6 svetov iz področja gospodarstva. Novost pri OLO Koper bo v bodoče tudi to, da bo na področju investicijske graditve uveden sistem procentualnega kvotiranja, t. j. z letnim družbenim planom in proračunom bodo razdeljena investicijska sredstva na posamezne gospodarske panoge, za katere bodo imeli skrb pristojni sveti. Tako bodo imeli sveti tudi večjo materialno osnovo in boljše pogoje za svoj nadaljnji razvoj, po drugi strani pa bodo imeli večji interes za redni dotok sredstev iz njihovega področja.

Dosedanja povezava med ljudskimi odbori in drugimi družbenimi organi je bila precej šibka. Potrebno bo vzpostaviti tesnejše stike s temi organi, predvsem preko svetov in ustreznih odborniških komisij. S tem

namenom moramo še bolj okrepiti vlogo svetov na posameznih družbenih področjih. Krajevne odbore še naprej in še z večjo skrbjo razvijati kot vez med občinskimi ljudskim odborom in volivci in kot temeljne organe krajevne samouprave ter jim dati z ozirom na možnosti določeno materialno osnovo za njihovo delo. Zborom volivcev pa posvetiti še več pozornosti in skrbeti, da bodo v sistemu ljudske uprave odigrali pomembnejšo vlogo, kakor do sedaj.

V nadaljevanju svojega nastopnega govora je ponovno izvoljeni predsednik Okrajnega ljudskega odbora tovariš Dujc odbornikom obeh zborov razložil zakonite pravice in dolžnosti vsakega posameznega odbornika. Ta del govora bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

Za zaključek pa je tov. Dujc dejal:

»Dovolite mi, tovarišice in tovariši ljudski odborniki, da se vam ob konstituiranju Okrajnega ljudskega od-

bora Koper še enkrat zahvalim za veliko zaupanje, ki ste ga izkazali meni in tov. Klobučarju s tem, da ste naju izvolili v vodstvo tega najvišjega organa oblasti v našem okraju. Prepričan sem, da bo ta okrajni ljudski odbor skupno z ostalimi organi ljudskega odbora, sveti in komisijami, ki jih bomo še izvolili, ob skrajnih naporih in z najboljšo voljo vseh odbornikov opravičil veliko zaupanje našega ljudstva, ki se je s tako udeležbo pri volitvah izreklo za tako družbeno ureditev in tak komunalni sistem in nas s tem seveda zadolžilo, da ta komunalni sistem še nadalje razvijamo in ga utrdimo. To nam bo mogoče še zlasti, ker se zavedamo, kakšno pomoč nam pri tem delu nudi naše politično vodstvo Okrajni komite ZK in Okrajni odbor SZDL, še posebno pa sekretar OK ZKS tov. Kajtimir, kateremu se čutim dolžnega, da se ob tej priložnosti zahvalim za njegovo vsestransko skrb in pomoč pri našem dosedanem delu.

Izvolili so tudi nove svete

Po govoru tovariša Dujca sta oba zbora izvolila skupne stalne odborniške komisije (komisijo za volitve in imenovanja in komisijo za prošnje in pritožbe), nato pa sta po predlogu tov. Mira Jerličiča, predsednika ObLO v Kopru, soglasno izvolila 14 svetov z naslednjimi predsedniki:

Svet za notranje zadeve in splošno upravo — Ivan Repinc, predsednik Okrajnega sodišča v Kopru; Svet za družbeni plan in finance — Svetozar dr. Polič, predsednik Okrožnega gospodarskega sodišča v Kopru; Svet za industrijo in obrt — Bojan Kardelj, direktor Radia Koper; Svet za blagovni promet in turizem — Jože Žižek, uslužbenec Okrajnega komiteja ZKS v Kopru; Svet za kmetijstvo in gozdarstvo — Danilo Petrinja, direktor Vodne skupnosti v Kopru; Svet za pomorstvo in ribištvo — Anton Šturm, uslužbenec Splošne plovbe Piran; Svet za urbanizem, stanovanjsko izgradnjo in komunalne zadeve — prof. Dore Mihevc, dekan Univerze v Ljubljani; Svet za promet — Franc Pečar, direktor TOMOS Koper; Svet za šolstvo — Julij Titl, org. sekretar Okrajnega komiteja ZKS Koper; Svet za prosveto in kulturo — Stane Škrabar, direktor ČZP Primorski tisk Koper; Svet za telesno vzgojo — Jože Božič, uslužbenec Mehanotehnike Izola; Svet za zdravstvo — Bogomil Bitežnik, direktor Okrajnega zavoda za socialno zavarovanje, Koper; Svet za socialno varstvo — Rado Čehovin, upravnik Zadržne hranilnice v Kopru in Svet za delo — Marko Rainer, direktor Zavoda za stanovanjsko izgradnjo in nadzorno službo v Kopru.

Celotni sestav izvoljenih štirinajstih svetov bomo objavili v prihodnji številki Uradnega vestnika.

Nabratko

LETOS BOMO V JADRANSKEM PRIMORJU PRIDELALI 300 VAGONOV OLJČNEGA OLJA, kar pomeni za okrog 50% manjšo proizvodnjo, ki je posledica slabega vremena in rastlinskih škodljivcev.

NA GORI KOZNJAR V SRBIJI JE ZAČELA OBRATOVATI HIDROCENTRALA z zmogljivostjo 6,5 mgW. Vse naprave zanjo so zgradile domače tovarne: »Rade Končar«, »Litostroj«, »Dragoslav Džordžević — Goša« in »Elektrometohija«. Razen hidrocentrale so zgradili še 230 km dolg daljnovod, po katerem bo hidrocentrala vključena v hidroenergetski sistem Srbije.

V VOJVODINI SO POSEJALI VEČ KOT 2.000 VAGONOV SEMENSKE Pšenice in porabili to jesen več kot 200 tisoč ton umetnih gnojil. Zasejali so približno pol milijona ha zemlje, potem ko so zemljo globoko preorali, ker smatrajo, da je globoko oranje eden izmed najvažnejših agrotehničnih ukrepov.

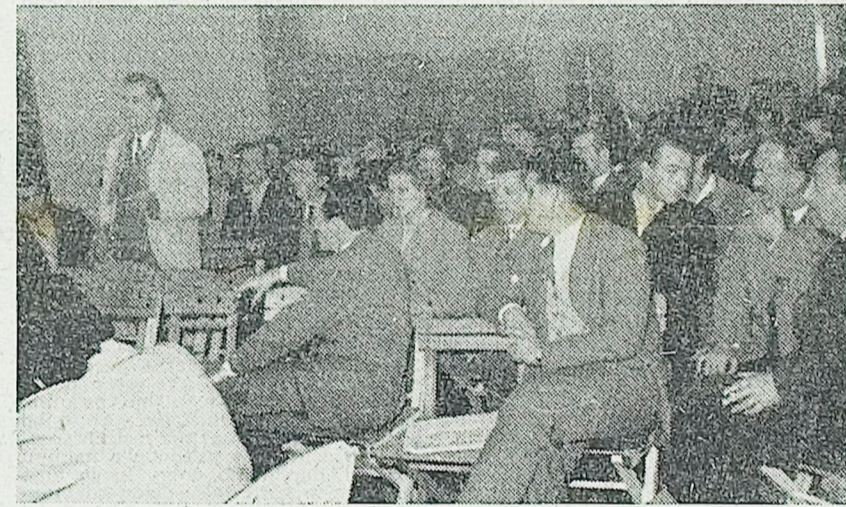
OKREPITEV PROMETA MED IZRAELOM IN REKO. Izraelska pomorska družba »Zim« je sklenila, da bodo njene ladje na redni progi med Jadranskim morjem in pristaniščema Tel Aviv ter Haifa pristajale tudi na Reki. Na tej progi plovejo tri motorne ladje, ki v glavnem prevažajo velike količine lesa in raznega tovora.

IZ ČESKOSLOVAŠKE IN ITALIJE BOMO UVOZILI MOTORNA VOZILA NA PODLAGI POSEBNIH SPORAZUMOV. Tako bo tovarna »Skoda« v naslednjih dveh letih izvozila v Jugoslavijo 1.150 osebnih in tovornih avtomobilov ter reševalnih vozil. Razen tega bomo od iste tovarne dobili še 400 tovornih avtomobilov s 5 do 7 ton nosilnosti. Iz Italije pa bomo do konca leta uvozili 317 motornih vozil ter 80 prikolice in skupni vrednosti 3.600.000 dinarjev.

OSEBNA POTROŠNJA SE BO POVEČALA V PRIHODNJIH ŠTIRIH LETIH LETNO ZA 6 DO 7% po družbenem planu, povečanje na prebivalca pa bo znašalo 4 do 5%. Tempo naraščanja obsega osebne potrošnje bo odvisen od povečanja proizvodnje in narodnega dohodka. Predvidevajo, da se bodo v prihodnjih petih letih zvišale plače visokokvalificiranega in kvalificiranega osebja za 50 do 55%.

Požrtvovalnost

V Šembijah so že pred časom odprli mlečno kuhinjo za 14 učencev, ki dobijo vsak dan za malico čaj ali kakao, kruh in sir. Svet za socialno skrbstvo pri ObLO Ilirska Bistrica je bil pripravljen proti plačilu zaposliti ženo, ki bi pripravljala malico. Upraviteljica šembijske šole Cilka Keber pa se je sama ponudila, da bo kakor doslej, brezplačno kuhala in pripravljala malico, samo da ne bi imeli prevelikih izdatkov za delo, katerega rada sama opravlja. Tovarišica Kebrova smatra, da ji je najlepše plačilo zadovoljstvo otrok, denar, ki je namenjen za to delo, se naj uporabi v druge namene. Vsekakor je to lep vzgled požrtvovalnosti v okviru vsesplošne štednje.

Začeli so se občni zbori sindikalnih podružnic. Med prvimi je svoj občni zbor imela sindikalna podružnica podjetja Primorski tisk v Kopru. Detalj z diskusije kaže naša slika

NAŠ GOSPODARSKI KOMENTAR

Ob razlaganju perspektivnega načrta

Pretekli teden je predsednik odbora Zveznega izvršnega sveta za perspektivni načrt Milentije Popovič obrazložil na posebni tiskovni konferenci temeljne postavke družbenega — perspektivnega načrta za l. 1957 do 1961. Kot vemo, je obrazloženi načrt že v načelu sprejel Zvezni izvršni svet, ki pa bo o njem vseeno ponovno razpravljati in so zato možne še kake spremembe. Računati pa je, da bistvenih sprememb ne bo, saj predstavlja sedanjí načrt temeljito delo, v katerega je bilo vloženo mnogo časa in naporov.

V prejšnjem komentarju smo o osnovnih črtah tega načrta že govorili, čeprav nam niso bile znane še vse podrobnosti. O teh pa bo potrebno še in še razpravljati in seznanjati z njimi naše bralce, saj predstavlja načrt obenem osnutek zakona, ki bo sprejet in bo veljal kot podlaga za naše gospodarsko delo v nadaljnjih štirih letih. Eno, to je prvo in uspešno leto bo namreč kmalu za nami in kot smo že prikazali, nam ravno letošnje leto vliiva ne le voljo in pogum, temveč zlasti popolno pripravljenost, da bomo naloge izvršili.

Že v sedanjih komentarjih čitamo, za koliko se bo v času tega načrta dvignil narodni dohodek (8,8% letno), dalje bruto produkt (9,3% letno), industrijska proizvodnja (11% letno) in kmetijska proizvodnja (6,3% letno). Če pomnožimo navedene podatke s pet, lahko ugotovimo uspehe, ki naj bi jih po načrtu dosegli. Morda kdo ob takih rezultatih zmaže z glavo in se mu poraja dvom v to, da bi kaj takega lahko dosegli. Saj uspehi pomenijo to, da se bodo za toliko dvignili dohodki in kupna moč naših ljudi in da bo za toliko narasla tudi njihova kupna moč. Tesno s tem je seveda povezano vprašanje stabilizacije v gospodarstvu, v prvi vrsti pa stabilizacije cen na današnji ravni, kar načrt tudi predvideva.

Ko postavljamo vprašanje tako, bi radi opozorili na nekaj podobnega v času, ko smo stali pred

nalogami za izvršitev obveznosti, ki smo jih prevzeli s prvim petletnim načrtom razvoja našega gospodarstva. Tudi takrat je marsikdo dvomil in ni mogel verjeti, da bomo kos težkim nalogam, ki smo si jih zadali. In vendar smo jih izvršili in danes imamo zgrajeno ključno industrijo in kar je še bolj važno, močno energetsko osnovo s številnimi novimi elektrarnami, ki predstavljajo osnovo za nadaljnji razvoj. Morda smo naloge prvega načrta izvršili z zakasnitvijo. Toda vemo, da niso bili vzroki zakasnitve v nas in pri nas.

Ne da bi skušali primerjati naloge, ki jih bomo prevzeli in ki jih dejansko že izvršujemo na podlagi novega plana, lahko rečemo, da nove naloge ne bodo težje kot so bile prve. To pa zato, ker nas sedaj čaka le izpolnjevanje tega, kar smo že zgradili, ker moramo stremeti v prvi vrsti, da dosežemo s popolnejšim izkoriščanjem industrijskih in kmetijskih zmogljivosti večjo storilnost dela. Približati se moramo torej svetovni ravni v proizvodnji tako glede kakovosti kot količine. Seveda pa bi bilo napačno misliti, da bo to šlo gladko in brez naporov. Nasprotno — treba bo krepko zahvatiti rokave.

S takega gledišča je treba gledati tudi na nova zakona o javnih uslužbencih in na pokojninski zakon, ki predvidevata skupno za ok. 237 milijarde povziranja prejemkov uslužbencev in upokojenec. Nekateri smatrajo, da z njimi ni doseženo tisto, kar so mnogi pričakovali, kolikor niso bila njihova pričakovanja v zvezi z novimi zakoni pretirana. Nova zakona, zlasti zakon o javnih uslužbencih, postavljata precej ostro mejo med visokokvalificiranimi in kvalificiranimi uslužbenci ter pol in nekvalificiranimi. Izhajata pa oba iz predpostavk perspektivnega planiranja, o katerem smo govorili. Bistvo tega pa je kot rečeno v tem, da moramo doseči zboljšanje življenjske ravni samo z večjo proizvodnostjo in z večjo proizvodnjo. -dt-

28. novembra z začetkom ob 21. uri bo v hotelu Triglav v Kopru

Novinarski PLES

Sodelovali bodo:

Ivo Robič
Majda Sepe

ter orkestra Mojmir Sepeta iz Ljubljane in Hotela Triglav. Prostore bo dekoriral akademski slikar Jože Pohlen

Vstop z vabil, ki jih lahko naročite na telefonski št. 31 najpozneje do ponedeljka, 25. novembra.

Vabilo velja kot vstopnica.

PRAVOČASNE PRIPRAVE ŽE POL USPEHA

Pred novo turistično sezono

NA POMANJKANJE RIB V OBALNEM PODROČJU

Skoraj neverjetno je, vendar resnično, da je na našem področju v gostinstvu še najbolj pereč problem — preskrba z ribami. Se pravi: največkrat gostom ni moč servirati rib po želji (bole ribe!), če pa jim jih servirajo, se nad cenami upravičeno zgražajo. Kje so vzroki, da ni rib, oziroma da je riba pri morju tako draga? Zastopnik podjetja »Ribič« je dejal, da je tu mnoga kompleksnih problemov in vprašanj. »Ribič« teži za tem, da bi preskrbo z ribami čim bolj izboljšali, kar se odraža tudi na domačem trgu. Vendar pozimi tržišče ne potrebuje toliko rib, podjetje »Iris« pa lahko predela vso količino ulovljenih rib. In končno: ribe tudi izvažamo. Skratka: več vprašanj, problemov, ki jih je treba rešiti v zadovoljstvo vseh prizadetih. A tudi za turizem! Letos so se na primer Švedski in Švicarji pritoževali, ker ni bilo na jedilnih listih rib in rakov oziroma obmorskih specialitet. Pogoj, da bodo prihodnjo sezono prišli k nam, je bilo v pogodbi podpisano, da bodo dvakrat tedensko na jedilnem listu ribe. Za izboljšano preskrbo rib so sklenili naslednje: ribiškimi podjetjem je treba določiti, kolikšno količino rib smejo izvoziti in koliko prodati na domači trg; strokovno je treba dognati, kako bi bilo moč v zimskem času urediti globoko zmrzovanje uje-

tih rib, ki bi jih potem rabili v sezoni, neko manjše ribiško podjetje pa bi bilo treba zadolžiti, da bi skrbelo za ribe samo za domače tržišče.

ZA BOLJŠO PRESKRBO Z MLEKOM, KRUHOM, PECIVOM IN PIJAČAMI

Glede preskrbe z mlekom in mlečnimi izdelki (sir), so menili, naj bi Svet za blagovni promet pri OLO dosegel s podjetjem »Mleko« vse potrebno, da bo v prihodnji sezoni preskrba z mlekom še boljša, predvsem pa, da bi bilo v prodaji dovolj pasteuriziranega mleka v steklenicah.

Preskrba s kruhom in pecivom je na vsem našem področju nezadovoljiva, izbira slaba, pekarnarstvo ima na splošno majhno zmogljivost, gostinska podjetja čisto ne prejemajo dovolj kruha in si ga zlasti zvečer, ker ni nobena pekarna odprta, sposojajo. Tisti, ki imajo opravka s kruhom in moko, so nedisciplinirani, moka je vskladiščena v neprimernih prostorih, peki največkrat moka pred uporabo ne presejejo, kruha povsod še vedno ne zavijajo v papir, v nekaterih večjih središčih pa prodajajo kruh celo trgovine z mešanim blagom... In kaj so sklenili na posvetovanju ob teh kritičnih pripombah? Med drugim tudi naslednje: občinski ljudski odbori naj usposobijo tudi manjše pekarnarje in jih oddajo v pavšalno obremenitev, okrajna Trgovinska zbornica pa naj na ponovnem sestanku s peki resno razpravlja o problemih pri preskrbi s kruhom in pecivom!

Za boljše preskrbo z brezalkoholnimi pijačami so sklenili priporočiti gostinskimi podjetjem, naj se za sezono pravočasno oskrbe s dovoljnimi količinami brezalkoholnih pijač in mineralne vode, skrb za naj tudi za večjo izbiro teh pijač; hkrati pa je treba tem podjetjem preskrbeti potrebne kredite za nabavo pijač.

Na tem posvetovanju je bilo nadalje govora tudi o preskrbi z alkoholnimi pijačami in poudarjeno, da se morajo podjetja držati odkupnih cen pijač.

Tudi na račun okrajnih cest je bilo izrečenih nekaj kritičnih besed, zlasti na cesto od Postojne do Predjame, kamor številni turisti radi zahajajo. Mnenja pa so tudi bili, da bi kazalo

TVD PARTIZAN DIVAČA

TVD »Partizan« v Divači je pred kratkim ustanovil folklorno skupino, ki jo vodi Lojze Usenik. Skupina šteje 16 članov in se vestno pripravlja za nastop na proslavi 29. novembra.

Divaški Partizan bo v kratkem dobil nove zasilne prostore za vadbo. To je le začasna rešitev, saj društvo gradi novo sodobno telovadnico.

že do prihodnje turistične sezone dokončno urediti tudi letališče v bližini Portoroža. Sicer pa — po zadnjih poročilih — se z letališčem strinjajo tudi pristojni višji forumi, ker je tudi teren primeren. Končno je še zastopnik carinske službe omenil, da bi morali čimprej zgraditi upravni zgradbi na blokih v Skofljah in Ferntičih, kjer je največji promet. Občinski ljudski odbor pa so pripravili, naj bi uredili na blokih bifeje.

Nedvomno je bilo to posvetovanje nujno potrebno, saj je pokazalo, da se da mnogo stvari urediti še pred pričetkom nove turistične sezone.

POSOJILA BREZ NATEČAJA za nabavo domače strojne opreme

Jugoslovanska investicijska banka bo na podlagi odredbe o dajanju posojil brez natečaja za nakup določene opreme (Ur. l. FLRJ št. 35/57) dajala gospodarskim organizacijam posojila. Seznam opreme v serijski izdelavi navaja naslednjo opremo: gradbene in rudarske stroje, orodne stroje za obdelavo kovin, tekstilne stroje, stroje za obdelavo lesa, stroje in naprave za izdelavo gradbenega materiala, stroje in naprave za usnjarsko industrijo, za živilsko in kemično industrijo, parne kotle, stroje za mlinsko industrijo, transportne naprave, črpalke, ventilacijske in klimatske naprave, prometna sredstva in proizvodne električne industrije. Seznam opreme je bil še dopolnjen z dodatno odredbo (Ur. list FLRJ št. 41/57).

Prošnjo za posojilo lahko prosilci vložijo samo tedaj, če znaša posojilo vsaj 1 milijon, največ pa 30 milijonov din. Gosp. organizacija, ki kupi opremo na obroke, mora ob sklenitvi kupne pogodbe položiti del kupnine iz lastnih sredstev, in sicer najmanj v višini, ki je določena v navedenem »Seznamu«. Prednost imajo tisti prosilci, ki iz lastnih sredstev prispevajo večji del kupne cene, kot je določeno v seznamu in ki ponudijo krajši vračilni rok, ki pa nikakor ne sme biti daljši od treh let. Posojilo je treba odplačevati edino s sredstvi iz sklada za samostojno razpolaganje ter iz amortizacijskega sklada. Ta sredstva sme prosilec uporabljati po veljavnih predpisih za investicije v osnovna sredstva in za nadomestitev osnovnih sredstev v času, ki je dogovorjen za odplačevanje posojila. Posojila po tej odredbi se lahko dajejo z obrestno mero 4% letno.

Gospodarska podjetja, zadrage in njihove poslovne zveze ter ustanove s samostojnim finansiranjem vlagajo prošnje za posojila v dveh izvodih pri teritorialno pristojni podružnici Jugoslovanske investicijske banke. Za posojila niso obvezni predpisani obrazci Zp. V prošnji je treba navesti: namen posojila, višino posojila, znesek dela nabavne cene, ki jo bo posojiljemalec položil iz lastnih sredstev ob zaključku pogodbe o nakupu opreme, odplačilno dobo, ki jo daje prosilec, iz katerih sredstev zagotavlja posojiljemalec garancijski znesek in del kupne cene, ki jo plača iz lastnih sredstev. Prošnji je še treba priložiti: investicijski elaborat po 17. in 18. členu uredbe o investicijskih posojilih, popis vseh dolgoročnih obveznosti, potrjen od banke, pri kateri se te vodijo z navedbo zneska letnih obresti in odplačil po teh obveznostih, končno pa še potrdilo o stanju amortizacijskega sklada za zametanje in sklada za samostojno razpolaganje, izdano od banke, pri ka-

Bilo bi prav . . .

... če bi vodstva podjetij vendarle že vedela, da morajo pred opovedjo službenega razmerja ženam, vojnim in delovnim invalidom ter moškim, ki imajo več kot desetletni delovni staž, dobiti pristanek občinskega sindikalnega sveta, da bi odpadlo nepotrebno delo in stroški zaradi razveljavljanja neupravičenih odpovedi;

... če bi podjetja pri nagrajevanju bolje proučila smisel in način premiranja, ki je v tem, da dosežemo povečanje, ne pa padec proizvodnje, kot se je to že zgodilo v nekaterih podjetjih;

... če bi vsi hišni sveti redno pobirali najemnino in tudi začeli koristiti sredstva, ki trenutno neizkoriščena ležijo na tekočih računih. Tako bi lahko še pred zimo opravili marsikatero nepotrebno popravilo stanovanjskih hiš;

... če bi gospodarske organizacije sklad za premije porabile za kar je namenjen, ne pa da bi z njim krile potrebe drugih skladov;

... če bi delodajalci državnega, združnega in privatnega sektorja na ožjem koprskem področju pri nagrajevanju vajencev upoštevali uredbo ZVU iz leta 1951, ki je še vedno v veljavi;

teri se vodijo ti skladi. Potrdilo o stanju skladov mora vsebovati podatke o višini ustvarjenih sredstev za samostojno razpolaganje v prejšnjem letu po zaključnem računu in v kolikšni višini je v tekočem letu predvidena ustvaritev amortizacijskega sklada za nadomestitev na podlagi predračuna amortizacije in kakšen del te se lahko uporabi po veljavnih predpisih. Z odredbo o dokumentaciji, ki jo lahko prosilci predložijo namesto investicijskega elaborata, kadar prosijo za brez natečajno posojilo za nakup določene opreme, pa je prosilec dovoljeno, da predloži namesto investicijskega elaborata samo dokumentacijo, ki mora vsebovati: podatke o vrsti in o tipu posamezne opreme, z navedbo zmogljivosti in cen, značilnosti opreme in možnosti njene vključitve v proizvodni postopek podjetja ter obrazložitev gospodarske upravičenosti nakupa predvidene opreme.

Največji znesek posojila se omeji tako, da seštevek zneska dveh polletnih anuitet ne sme presegati 70% sredstev amortizacijskega sklada za nadomestitev, ki se more uporabiti v tekočem letu, in 25% sredstev sklada za samostojno razpolaganje, ki se morejo uporabiti po zaključnem računu preteklega leta. Prosilec mora dobiti jamstvo pristojnega občinskega ljudskega odbora. V primeru, če znesek dveh polletnih anuitet ne presega 25% amortizacijskega sklada, ni potrebno jamstvo občine. Jamstveni znesek je treba obvezno položiti, kakor določajo predpisi.

V zvezi z razpisom XXII. natečaja za investicijska posojila iz splošnega investicijskega sklada za nakup opreme je sedanja odredba dopolnitev za nakup domače opreme. Gospodarske organizacije imajo sedaj kar največjo priložnost za najemanje posojil za nakup najrazličnejše domače strojne opreme.

PEREČI PROBLEMI STANOVANJSKE UPRAVE

Nekaterim ne zaleže noben opomin

V površnosti vsakdanjega, vedno prezaposlenega življenja se pač marsikomu zgodi, da pomisli takoj na razdeljevanje stanovanj, če samo sliši besedo o stanovanjski upravi. Saj delno to drži, čeprav stanovanjske uprave samo izvršujejo sklepe svetov za stanovanjske zadeve in še stanovanjskih skupnosti. Že to nam kaže, da so naloge stanovanjskih uprav zelo raznovrstne. Naj povemo, da gre zdaj za tisti del dejavnosti, ki se tiče vzdrževanja stanovanj.

Da bi spodbudila hišne svete, je stanovanjska uprava v Kopru letos razpisala nagrade za najboljše vzdrževanje stanovanj. Posebna komisija je pregledala okrog 600 stanovanj na področju omenjene stanovanjske uprave in prisodila 1. nagrado (10.000

dinarjev) hišnemu svetu v Čevljarski ulici 17, 2. in 3. nagrado (po 6.500 dinarjev) pa hišnima svetoma v ulici Muzejski grad št. 6 in v Slavnikovih blokih v Semedeli.

Omembe vredna je ugotovitev komisije, da je pregledovala stanovanja, ki je smisel za snago in primerno vzdrževanje skupnih prostorov in tudi stanovanj razmeroma pomanjkljiv pri straneh, ki se imajo same ali jih imajo drugi še vedno za »boljše«, medtem ko je ta smisel dokaj razvit pri stanovalcih, pri katerih tega, po logiki »boljših« ljudi, ne bi pričakovali.

V bloku 8 D v Dekanih je nekoga stanovalec že zadela na pr. vendar zalego ni. Niti toliko, da kazni od sodnika za prekrške, bi prizadeti redno plačeval najemnino.

Primerov nerednega plačevanja najemnine je sploh precej, za cel vagon, pravijo na stanovanjski upravi v Kopru. Prav kričeči so takšni primeri pri hišnih svetih v ulici della Valle Luciano št. 9, pa v Carlijevi ulici št. 1, v Cankarjevi ulici št. 6, na Pontijevem trgu št. 5 in v Grižonijevi ulici št. 6. Opomini stanovanjske uprave včasih zaležejo, včasih pa tudi ne; tako da so na upravi kdaj pa kdaj v škripcih, kako napraviti red.

Zelo velike težave ima uprava tudi z nekaterimi upravniki optantskih hiš. V Kopru imamo upravnike, ki so jim optanti zaplali upravo do 50 hiš in še več in jasno je, da se kljub nizki najemnini — saj gre večinoma za stare, malovredne hiše — vsak mesec v rokah upravnika le zbere precej denarja. Od upravnika, ki ne odvajajo najemnino po predpisih, naj omenimo danes le Karla Mahnič, Mattea Schocirja, Jožeta Vatovca in Romana Subana; v dobrem namenu, da bi vsaj to zalego; če že ne zaleže noben opomin upravnega organa.

Sredstev za vzdrževanje je zaradi nizkih, neekonomskih najemnin že tako in tako strašno malo — to velja prav posebej za stare, vzdrževanja najbolj potrebne hiše — in če se najemnina ne odvajajo, postaja vzdrževanje še težje ali sploh nemogoče. Rf

Odbori za organizacijo oddiha delavcev

Predsedstvo Centralnega sveta Zveze sindikatov Jugoslavije je sklenilo preosnovati organizacijske enote sindikatov, ki so doslej skrbele za oddih delavcev, v posebne odbore, ki naj delujejo v okviru in pod neposrednim vodstvom izvršnih organov sindikalnih vodstev. Ti odbori naj bi se imenovali »Odbori za organizacijo oddiha delavcev« in naj bi bili osnovani pri vseh sindikalnih vodstvih tako, da naj bi delali kot tretji organ (ostala dva sta izvršni in nadzorni) pri vsaki sindikalni podružnici. Člane odborov je treba izvoliti na rednih letnih občnih zborih sindikalnih organizacij.

Pravilnik o delu teh odborov bo izdelal Centralni svet Zveze sindikatov Jugoslavije, ki bo istovčasno tudi dal osnovne napotke za njihovo delo.

Zgledna dobrosrčnost

Bilo je pred kratkim. Mráz in dež. V šembijško šolo so prihajali otroci. Skoraj nobenega izmed njih ni dež premočil in veselo so se porazgubili po učilnicah. In vendar eden izmed njih je vzbudil pozornost vseh. Osemletni Rudi je prišel v šolo — bos. Noge je imel rdeče od mráza in dežja.

Njegov sošolec Rani Dolgan se je zamislil...

Morda pa bi bili Rudiju moji čevljički prav? Stekel je domov in mamica, ko je opazila izredni socialni čut svojega sina, mu je dala dva para njegovih čevljev, pa še nogavčke in piškote za Rudiju ter njegove bratce.

Tako je Rani Dolgan dokazal, kako globoka je njegova skrb za sošolca, in pripravljenost, da se sam odpove marsičemu, da bi drugemu pomagal. Seveda pa velja vsa zahvala tudi njegovi materi Dolganovi, po domače Krnevčevi, ker je z razumevanjem omogočila svojemu sinu Raniju, da je poklonil sošolcu Rudiju tako lepo darilo. K. C.

Več kulture v podjetja

Po pisarnah, poslovnih prostorih naših podjetij, po gostinskih in drugih javnih lokalih opažamo vse več tipiziranih, enotnih stenskih slik, ki dajejo kaj klavirno obeležje prostorom, v katerih so razobešene. Predvsem gre za tiste zelo neokusne, serijske reprodukcije, ki jih po naših krajih tako vsiljivo ponujajo razni akviziterji za drag denar. Včasih se ti nadležni prodajalci slik sklicujejo na to in ono avtoriteto, silijo naše ljudi k odkupu slik, ki jih »odlikujejo« kričeče barve, z najrazličnejšimi triki, posledica vsega tega pa je vse večja povplava omenjenih reprodukcij dvomljive estetske vrednosti po mnogih naših javnih prostorih. Ta povplava povsod istih motivov (izbrani so, treba priznati, po večji komercialni roki, ki pozna čustva naših ljudi) pa vendarle daje vsem poslovnim prostorom, kjer so razobešeni, tudi pečat nekakšne »glajhšaltunge«, hkrati pa še pečat pomanjkanja zdravega estetskega vrednotenja.

Nedavno tega sem videl v pisarni sekretarja enega naših večjih podjetij pravkar iz Zagreba prispelo pošiljko uokvirjenih slik rečene kvalitete. Na vprašanje je sekretar podjetja povedal,

da so naročili 50 takšnih slik, katerih vsaka je z zelo preprostim okvirom stala po 5000 dinarjev. Po približni strokovni oceni pa bi lahko znašala materialna vrednost takšne slike s priličnim zaslužkom vred največ do 2000 dinarjev, da ne govorimo o nikakršni estetski vrednosti takšnega zrnca. Vendarle pa bo ta kič visel po raznih obratnih prostorih tega podjetja in vendarle bodo prav te slike dajale povsem drugačen pečat temu podjetju, kakor ga zasluži. Kajti brez dvoma bi si uprava rečenega podjetja obdržala vse drugačno spričevalo o stopnji svoje kulturnosti, če bi le malo bolj stanovitno kljubovala nadležnemu agentu, ki ji je te slike tako rekoč vsilil.

Do sem kritika, od tod dalje pa o možnostih, po katerih je našim podjetjem zelo lahko opremiti svoje poslovne prostore res kulturno in estetsko. Pot do tega cilja ni draga, je sila preprosta.

V Mali galeriji koprškega Okrajnega muzeja se zadnje čase druga za drugo vrstijo razstave umetniških del naših likovnih ustvarjalcev. Tu imajo naša pod-

jetja na razpolago pestro izbiro izvršnih umetniških del.

Namesto treh, štirih komercialnih reprodukcij čisto običajnih fotografij, »ozaljšanik« z nanese-nimi kričečimi barvami, si rajši omislimo samo eno, toda to res kvalitetno in izvržno umetniško delo, ki bo raz stene tega in onega našega podjetja zunanjim obiskovalcem govorilo nekaj povsem drugega: to je delo našega domačega umetnika, naš delovni kolektiv je imel primeren odnos do njega in do umetnine, v našem podjetju imamo okus in smisel za takšne resnične umetniške stvaritve.

V koprski Mali galeriji lahko naša podjetja za zmerno ceno nabavijo dela naših in tržaških umetnikov, dela, ki izžarevajo naše življenje in pokrajino. Namesto premnoga dosedanega kiča naj bi v bodoče zlasti po naših podjetjih bolj cenili izvršna umetniška dela v spoznanju, da mora biti resnična kultura bistveni sestavni del naše stvarnosti in da mora predvsem delavski razred, ki ima v rokah materialno bazo našega napredka, bolj sodelovati z rastjo naše umetnosti, jo aktivno spremljati in jo tudi materialno podpirati. S.

OB GOSTOVANJU LJUBLJANSKEGA EKSPERIMENTALNEGA GLEDALIŠČA V KOPRU

POSLEDNI DNEVI SOKRATA

Ko se je pred leti osnovalo v Ljubljani Eksperimentalno gledališče, je imelo dosti težav, preden se je dobro afirmiralo in si pridobilo splošno priznanje. Dosti truda in požrtvovalne vztrajnosti je bilo treba, da si je ustvarilo svojo publiko — kar je osnovna težnja sleherne gledališke družine — in tako osnove, da se je lahko razvijalo in razvilo do stopnje, na kakršni smo ga imeli priliko videti, ko je pri nas gostovalo s Poslednjimi dnevi Sokrata. Kakor smo namreč Slovenci zelo širokogrudni in odprtih rok, kadar sprejemamo razne enodnevnosti iz tujine, tako smo včasih trdovratno topoglavni, kadar gre za priznanje kvalitetno močnega in upoštevanja vrednega vpliva iz zahodnih kulturnih valovanj. To pot je šlo za eksperimentalno gledališče v krogu, za gledališče brez odra, za sceno brez scene. Kljub vsej hudi krvi, ki jo novosti često povzročajo, se je to gledališče obdržalo na vodi in danes uspeva.

Predstava Poslednji dnevi Sokrata je ena izmed takih, ki vzbujajo pri gledalcu ali popolno odklanjanje ali pa navdušeno odobravanje, kajti razumeti in slediti notranje dejanje, odkriti ideje in jo zgrabiti je za nevajenega in neorientiranega gledalca precej težavno. Potrebno je namreč prilično poznati družbeni, politični in idejno-svetovnonazorski svet grškega polisa, zlasti pojav jonskega sofizma, prav tako pa tudi Sokratovo filozofijo, s katero je trčil ob družbeni sistem v starih Atenah, če naj gledalec odnese od predstave več, kot mu nudi goli zunanji potek Sokratovega predsmrtnega govora.

Težko je že delo samo opredeliti in ga postaviti na določeno mesto v dramskem pesništvu. Platon in Kriton ga nista namreč pisala za uprizorjenje, marveč za namenoma, da bi prikazala zvišenost svojega učitelja nad krivičnimi sodniki in nad smrtjo. V moderni evropski dramatik, posebno v času ekspresionizma, imamo pojma mono-drama in Ich-drama. Zaznamujeta dramsko delo, ki ni pisano v klasičnem, realističnem ali simboličnem merilu, ampak na čisto novih principih. Vse dejanje se odvija samo v eni osebi. Neke vrste dolg, za igralca bolj kot za poslušalca zahteven samogovor. Tema dvema pojmovoma ustreza v enem smislu delo Poslednji dnevi Sokrata. Gledalec mora ob njem postati poslušalec, obenem pa mora biti tudi dober mislec in razločevalnik, njegova želja po dejanju pa mora ostati bolj v ozadju, ker dejanja za oči ni.

Sokrat je edina oseba, na katero mora znova in znova obračati pogled, misel in uho. Vse ostale osebe so skoraj zgolj staterji, samo neke vrste pomagalo, da Sokrat lahko ob njih dalje razpleta svoje misli.

Se neprimerno večja težava kot delo opredeliti pa je igranje takega dela. Z opravljenim pogled na Lojzeta Potokarja, ki je odlično kreiral lik Sokrata, in pogled na zahteven telesen in duševni napor, ob tem pa še misel, koliko moči zahteva brezhibno memoriranje tako obsežnega teksta, povedo, da je igranje take vloge že skoraj na zadnji točki človekove igralske zmogljivosti. Kako povedati dve uri trajajoč govor, ne da bi postal dolgozven in deklamatorski ali pa pretirano zanosit in patetičen? Med Scillo in Karibdo teh dveh nevarnosti se je Potokar izmaknil tako, da je govor igral, notranje igral. Tok njegovega govora je tako valoval, se dvigal in padal, da je vsaka misel dobila pravi poudarek in pravo mesto med drugimi in da je bil vseskozi dobro razumljiv.

Globoka in bogata stvaritev da gledalec dosti. Dosti tudi takrat, kadar more razumeti in dojeti samo en del dogajanja. Tega pri povprečnih in plehkih delih ni, ker če pri njih človek zgreši tisto malo bogastva, ki ga imajo, mu nimajo kaj nuditi. Ob Potokarjevem Sokratu ni mogel nih-

če ostati brez drobca bogastva. Vsak je našel oprijemališče pri tej ali oni misli in jo odnesel s seboj kot spomin na Sokrata, ki je šel za resnico in pravičnost v smrt. Gotovo ni ušla mimo ušes misel, da človek, ko se bori za pravičnost in resnico, ne klopi niti v bojazni pred smrtjo, ampak da vse sile samo za zmago svojih idej. Lepa je tudi druga misel, da človek, ki se trudi za napredek svojega ljudstva, ne bo gledal na osebnostne koristi in pričakoval in jemal plačilo, marveč bo taka nagnjenja pustil v nemar in se ves žrtvoval samo za to, da koristi sočloveku.

Predstava v Kopru (mladinska in večerna) je počela vse priznanje. Poleg Lojzeta Potokarja so v vidnejših vlogah nastopali J. Zupan, M. Furijan, H. Erjavčeva, J. Rohaček, v manjših pa L. Drenovec, S. Česhnik, A. Raner, D. Benedičič, A. Tkavčeva in M. Semetova. K njihovi igri naj pripomnim le to, da so harmonično dopolnjevali Potokarjev lik. Predstave so bile v organizaciji Primorskih prireditelj tudi v Piranu in Izoli, v decembru pa bodo predstave tudi po drugih središčih koprškega okraja.

J. H.

NOVE REVIEJE

PROTEUS, ŠTEV. 2

IZ VSEBINE:
CLANKI — Lado Jež: Zidne rastline v Slov. Istri, Jovan Hadži: Spremenljivost kotačnikov, Ivan Gams: Transportni material slovenskih rek, Ivka Munda: O mehanizmi, ki spreminjajo obliko cvetličnih struktur, Dušan Čop: Planinskemu cvetju v obrambo, ODMEVI — Lavo Čermelj: Prvi umetni satelit, Medcelinske balistične rakete, Človek v višini 35.400 metrov, DROBNE VESTI — A. Polenc: Živali odpirajo vrata, L. Čermelj: Mrkosov komet, A. Polenc: Svojtven pokončevalec podgan.
Knjižne novosti, Za bistrte glave, Prejete knjige.

KNJIGA 57, ŠTEV. 10

IZ VSEBINE:
NOVITETE IN PRIKAZI — Prevodi in prevajalci, (B. Borko). Dvoje novih edicij v zbirki slov. klasikov, France Bevk: Mali upornik, Blokovih »Dvanajst«, Prežihov zbornik (G. H.), Anatolij Vinogradov: Paganini, Knjižne izdaje Cankarjeve založbe ob 40-letnici Oktobra, Louis Bromfield: Prišlo je deževje, Slovenska vas pod kapitalističnim jarmom (Cv. A. K.), Bonč-Brujevič: Naš Iljič, Naša doba v knjigi (G. H.), Vera Nikolič: Potujem v Siam, Pravljice čepeče macke, Robert Neubauer: Ceylon, Leonid Solovjev: Prigode Hodže Nasredina, Tone Svetina: Lovčeva hči, Knjige za vajeenske šole trgovske stroke (Cvetko A., Kristan), Agatha Christie: Karte na mizol, Nebešku blagu (M. R.)
CLANKI IN ESEJI — Pesnica o pesnici (Ada Škerl), Hans Fallada v slovensčini, Večerna (Marička Znidaršič), Thomas Mann o sebi (prev. F. S.).

NOVE KNJIGE

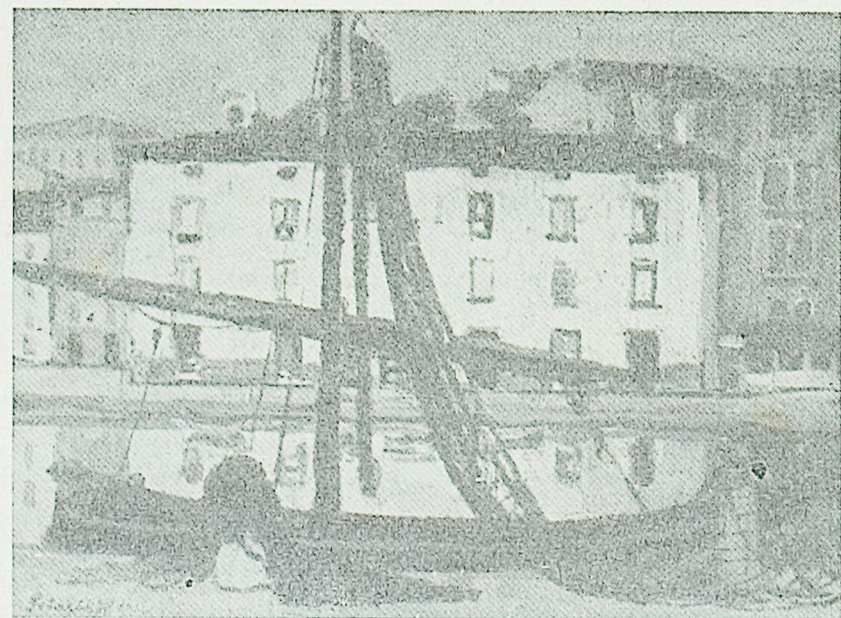
AVGUST PICCARD: Z BATISKAFOM NA DNO MORJA

Našim bralcem so gotovo še v spominu časopisna poročila iz preteklih let, ko je bilo toliko pisano o Piccardu, o slavnem znanstveniku, ki je poletel v stratosfero. Prav tako se bralci verjetno še spominjajo poročil o njegovih potapljanjih v morske globine. O obeh svojih podvigih je Piccard napisal knjigo, pravzaprav le nekaj poglavij. Težišče knjige pa je na gradnji batiskafa (to je posebne priprave za potapljanje) Trst in na poskusna potapljanja. Prepričani smo, da bodo bralci z veseljem sprejeli de-

lo slavnega znanstvenika. Knjiga, ki ima 218 strani, je opremljena s številnimi skicami in fotografijami posnetki. Knjigo je v zbirki »Globus« izdala »Mladinska knjiga«, prevedel pa jo je Vladimir Naglič.

DEČEK IZ NARVSKE STRAŽNICE

Kako je osemletni Mitko, sin navadnega delavca iz Narve, pokazal mornarjem, ki so prišli iz Smoljnega, kam je njegov oče pred aretacijo zakopal puške, kako se je potem z njimi na kamionu odpeljal v Smolino, kjer je videl Lenina — to je na kratko vsebina te knjižice, ki jo je izdala »Mladinska knjiga« ob štiridesetletnici oktobrske revolucije, izšla pa je v »Knjižnici Čebelica« kot 31. knjiga. Knjigo je prevedel Pavel Golja in ima originalne ilustracije N. Kocergina.

RAZSTAVA SLIKARJA HERMANA PEČARIČA

Primorski slikar Herman Pečarič, ki stalno živi in dela v Piranu, bo imel prihodnje dni samostojno razstavo svojih del, v katerih prevladujejo istrski motivi. Najprej bo razstavljal v Kopru v Mali galeriji Muzeja, kjer bo razstava odprta 27. t. m., nato pa še v Izoli, kjer bo začela 14. decembra. Na sliki: istrski motiv

Z OBČNEGA ZBORA DPD SVOBODA V DIVAČI

Tako je treba tudi vnaprej

12. novembra so se člani DPD »Svoboda« Divača zbrali na letni občni zbor. Iz poročila, ki ga je dal predsednik društva Stane Browinsky, je razvidno, da je društvo kot celota zelo napredovalo v minulih sezonah in organizacijski utrditvi nasploh in v dejavnosti vsake sekcije posebej. Še lansko leto je bilo v društvu 87, letos pa že 238 članov.

V društvu deluje kar devet sekcij: godbena, pevška, dramska, šahovska, recitacijska, cici-bani, kino, izobraževalna, pionirski pevski zbor in knjižnica. Svoboda je sodelovala pri vseh pro-

slavah s povprečno 41 člani na eno proslavo. Dramska družina je dvakrat uprizorila igro »Stilmodski župan« (enkrat na Pivki), samostojen koncert sta imela moški pevski zbor in godba na pihala, recitacijska skupina literarni večer z deli Srečka Kosovega, šahovska sekcija pa je nastopila na dveh turnirjih. Z lepim številom pesmi je na raznih proslavah nastopil tudi pionirski pevski zbor, ki ga vodi učitelj Armid Novak.

Da je Svobodi uspelo premakniti prosvetno življenje v Divači z mrtve točke in doseči take rezultate, gre nedvomno zasluga vodstvu, ki ni štedilo s časom in naporu pri reševanju mnogih problemov.

Divjaški pevci so že nekaj sloveli. Ščasoma pa je zbor ostal brez pevovodje. Tovarišica Milka Sila je delala v zboru vse do bolezni. Vodstvo društva pa se je dogovorilo z Ivanom Kjudrom, ki sedaj hodi iz Sežane enkrat na teden. Namesto prejšnjega mešanega zbora je bil na novo ustanovljen moški pevski zbor, ki šteje 23 članov. Zbor je imel doslej 26 vaj in je že večkrat nastopil. Društvo pa namerava organizirati še mešani pevski zbor. Vodstvu je tudi uspelo dobiti od SKUD »Tine Rožanc« iz Ljubljane v najem klavir. Pionirski pevski zbor, ki šteje 30 članov, bo neusahljiv vir mladih pevcev.

Godbena sekcija deluje že drugo leto. Ta sekcija, podobno kot sedaj pevski zbor, je živ dokaz vztrajne volje in požrtvovalnosti. Začeli so z dotrajanimi instrumenti sežanske Svobode. Z novimi instrumenti je navdušenje še naraslo. Danes ima sekcija 33 članov. Pod vodstvom kapelnika Rada Škabarja so naštudiralni že lepo število koračnic in raznih pesmi. Razen na samostojnem koncertu smo jih slišali še na več proslavah in drugod. Člani sekcije so večinoma mladinci, ki še niso odslužili kadrovskega roka. Razumljivo je, da se zaradi tega sestav sproti spreminja.

Tudi dramska sekcija se bori s težavami. Člani so večinoma železničarji, ki jih je težko dobiti skupaj. Tudi najpotrebnejših rekvizitov in opreme nimajo. Prav zaradi tega pomeni dvakratna uprizoritev »Stilmonskega župana« v režiji Lovrenčiča velik uspeh. Kaže pa se potreba po razširitvi članske sekcije, tako da bi bilo mogoče osnovati dve skupini.

Agilna je bila tudi recitacijska sekcija, ki je že uvedla bolj si-

stematično delo. Pričakovati je, da bo z začetim delom pridno nadaljevala.

Problematično kino-sekcije je moral reševati upravni odbor. Kinodvorana, ki je glavni prostor Svobode, še ni bila odobrena za uporabo. Pred dvema letoma montiran nov projektor še danes čaka boljših časov. Za ureditev dvorane bo potrebno še okrog 4 milijone dinarjev.

V okviru društva delujejo tudi cici-bani, ki so se že nekajkrat predstavili občinstvu z ljubkimi nastopi. Zanje, kakor tudi za pionirje, plačuje članarino društvo, sami pa so zelo ponosni na članske izkaznice.

Knjižnica ima okoli 900 knjig, med temi 65 novih. Zal pa je bilo letos le 123 bralcev, kar kaže na to, da so bile knjige že večkrat prebrane. Število obiskovalcev pa je hitro raslo, brž ko se je knjižnica obogatila z novimi čitvom. Ta pojav bo vsakakor treba upoštevati.

Občni zbor je bil kaj živahen. Razprava se je vrtela predvsem okoli vprašanja, ali naj ostane v vodstvu društva dosedanji odbor. Škoda, ki bi jo društvo utrpelo z izmenjavo, je bila na dlani, ker bi bila prav na začetku nove sezone pretrgana kontinuiteta dela, ki je sedaj v polnem razmahu. Razprava je rodila kompromis in s tako rešitvijo so bili zadovoljni vsi člani.

Nabradbo

KITAJSKA UMETNOST

V Moderni galeriji v Ljubljani je razstavljen sodobna kitajska grafika, v Jakopičevem paviljonu pa je v fotografiji pokazano današnje življenje kitajskega ljudstva. Da bi se obiskovalci seznanili s klasično kitajsko umetnostjo, so predvajali 4 serije barvnih diapozitivov o kitajskem stenskem slikarstvu, o kitajski umetnosti skozi stoletja, o sodobni kitajski in ljudski umetnosti ter obrti. Te diapozitive je dalo na razpolago veleposlanstvo LR Kitajske.

KULTURNI RAZGOVORI V MARIBORU

Po zgledu Ljubljane, Zagreba in številnih drugih mest, kjer so se tako imenovani knjižni četrtki ali petki izredno obnesli, so organizirali »Kulturne razgovore« tudi v Mariboru. Prireditve, ki jih je organiziral mladi Mariborski literarni klub, bodo v Klubu prosvetnih delavcev. Prvi razgovor bo o mladinski književnosti. Govoril bo znani pedagog in mladinski pisatelj Oskar Hudales. Za pozneje so objubil svoje sodelovanje še Jože Košar, Branko Rudolf in Ciril Zlobec.

NOVA ŠOLA

Te dni so začeli kopati temelje za gradnjo novih štirih učilnic osemletne šole. Sodeč po načrtu, ki ga je izdelal Projekt Koper, bo novi objekt estetsko izpopolnil pogled na novogradnjo v središču Divace.

OB JUBILEJU PODJETJA GRADBENIK V IZOLI

Deset let uspešnega dela

Te dni je slavno gradbeno podjetje Gradbenik v Izoli 10. obletnico svojega obstoja. Do leta 1951 je poslovalo pod imenom Edilit d. z o. z., ko pa je bila tega leta združitev podjetja Edilit z gradbenim podjetjem Konstruktor v Kopru, je podjetje dobilo ime Gradbenik in se preselilo iz Kopra v lastne prostore v Izoli. Prav takrat je bil tudi prvi izvoljen delavski svet, katerega prvi predsednik je bil Ivan Ivančič, ki je tudi najstarejši član kolektiva. Drugi delavski svet, izvoljen 30. maja 1953, je vodil kot predsednik Rudi Semrl, tretjega Leopold Peršič, četrtega Olindo Orlando, petega pa, ki je bil letos izvoljen, vodi kot predsednik Josip Pavluša. V teh desetih letih so za ustanovitelja podjetja Borisom Racetom, inž. Jožetom Šturmom in inž. Ivom Štokom opravljali direktorske posle Danilo Pertot, potem Karel Klun, sedanjí direktor rižanskega vodovoda v Kopru, nato pet let Bogdan Melihar, sedanjí svetnik pri Združenju gradbenih podjetij in industrije gradbenega materiala LRS v Ljubljani, lani pa je te posle prevzel ing. Slavko Majerič.

Razvoj podjetja je bil zasnovan na osnovi nastajajočih potreb, ki so narekovale razširjenje dejavnosti in izboljšano kakovost dela. Nazorni dokaz izrednemu vzponu podjetja je več kot 350 novogradenj na področju obmorskega pasu koprškega okraja. Med najpomembnejše objekte, ki jih je gradil delovni kolektiv Gradbenik, sodijo kopališče v Ankaranu, šolska poslopja v Kopru, Izoli, Šmarjah, Momjanu, Pomjanu, Vanganelu, Bertokih, Dekanih, Sečovljah, Bujah in v Kaštel Veneri, dalje združeno naselje Ankaran in Krog, hotel Triglav v Kopru, mlekarina v Dekanih, rudnik Sečovlje, ribarnica v Kopru, bolnica Valdoltra, protituberkulozni dispanzer v Kopru, zdravstvena postaja Sečovlje, Vinko Koper, garaža in servisne delavnice podjetja Slavnik in Mercedes Benz, kapnice in vodovodi v Hrvojah, Žernjavcu, Kortah in

Topolovcu ter tudi prva stanovanjska novogradnja zgrajena od konca prve svetovne vojne dalje na Koprskem: 6-stanovanjska stavba na Belvederu v Kopru. Razen te stanovanjske zgradbe je podjetje zgradilo tudi stanovanjske bloke v Izoli ter 32-stanovanjski blok v Kopru.

Tudi na področju nizkih gradenj je delovni kolektiv tega gradbenega podjetja dosegel lepe uspehe z izgradnjo mostu čez Rižano, morskega nasipa v Ankaranu, asfaltne ceste Koper-Fazan, cesto Baredi, kanalizacijo Portoroža itd. Omeniti je tudi treba, da podjetje vsako leto opravi vrsto adaptacij oziroma novogradenj počitniških domov, od katerih je omeniti kot vzorne: Dom mežiških rudarjev, Dom za deco OLO Novo mesto v Fazanu, Dom zveze športov v Seči, Dom kroparskih žebjarjev v Pacugu, Počitniški center predsedstva SZDL Slovenije v Strunjanu, Počitniški dom gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec, Dom univerzitetnih profesorjev v Portorožu, paviljone in osrednje poslopje za Elektroenergetsko skupnost LRS v Portorožu itd. Tudi adaptacije gostinskih podjetij so že tradicionalna zvrst dejavnosti Gradbenika. Tako je Gradbenik adaptiral hotela Palace, Central, Slovenski dom in Helios v Portorožu, Rotondo ter Dom pomorcev v Piranu, Hotel Zoro v Izoli itd.

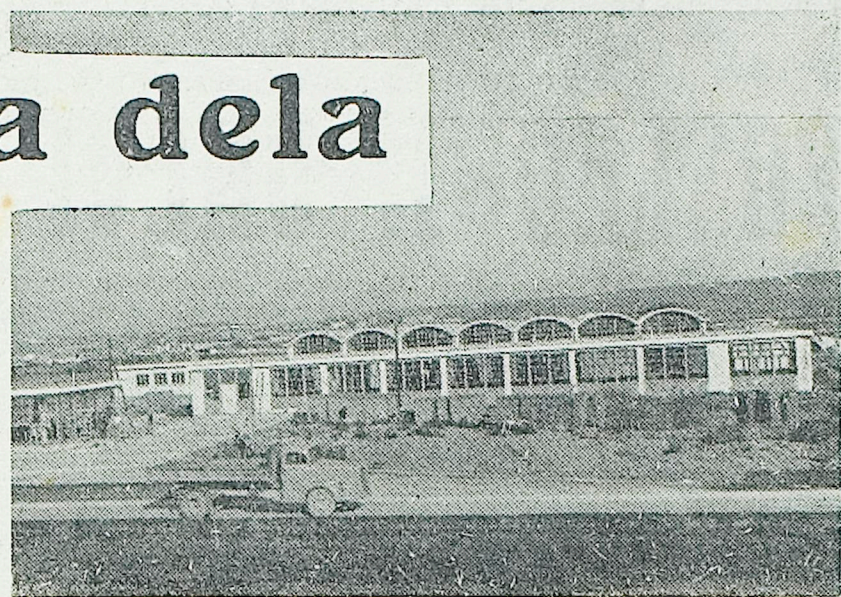
Delovni kolektiv je zgradil tudi delavsko naselje v Izoli, kjer biva sedaj 70 oseb, 2 stanovanjski hiši v Izoli s skupno 12 stanovanji, v načrtu pa je zgraditev delavskih naselij v Kopru in Fazanu in ureditev stanovanj za delavce in uslužbence v Piranu.

Medtem ko je Gradbenik v letih 1955-1957 zgradil v Semeđeli in Izoli 14 stanovanjskih zgradb, gradi sedaj stanovanjski blok na Belvederu v Kopru, industrijsko kovinarsko šolo v Kopru, stanovanjski blok za podjetje Riba v Izoli ter industrijski objekt Mehanotehnike v Izoli. Podjetje ima v Ljubljani samostojno gradbišče z vzornim naseljem in menzo, s kapaciteto 100 ljudi, pravkar pa je, 2 meseca pred rokom, pokrilo 32 stanovanjski blok v Savski koloniji v Ljubljani, za kar je delovni kolektiv prejel polno priznanje in pohvalo investitorja ter nadzornih organov.

Gradbišče v Ilirski Bistrici je pred kratkim izlicitalo večje delo v tovarni »Lesonit«. Kako-

vost dela je bila večkrat pohvaljena tako od okrajnih kot od republiških nadzornih organov.

Celotna realizacija podjetja znaša nekaj manj kot 3 milijarde dinarjev. V to vsoto je vstet tudi produkt obratov podjetja, ki zavzemajo zelo močno postavko v skupni realizaciji podjetja, saj zaposlujejo v kovinski, mizarški, ključavničarski, kleparski in cementinarski delavnici, v kamnolomu, obratu za žilindrine izdelke in na pralni napravi peska okrog 120 ljudi. Avtopark podjetja razpolaga z 69 prevoznimi tonami. Povprečno število zaposlenih se je v 10 letih dvignilo od 50 na 490, med temi pa je 12 tehnikov (5 jih ima izpite in pooblastila) ter trije inženirji. S. M.

Automehanično delavnico s servisno postajo podjetja Autocommerce (Mercedes-Benz zastopstvo) v Kopru je tudi zgradilo gradbeno podjetje »Gradbenik« iz Izole

PRAV GOTOVO JE GOSTIŠČE »PRI TREH VDOVAH« V PIRANU

vzgleden gostinski kolektiv

Gostišče »Pri treh vdovah« v Piranu je bilo letos še ob koncu prvega polletja na črni listi tistih podjetij, ki močno zaostajajo v izpolnjevanju plana. Odkar pa je gostišče 10. junija letos dobilo novega upravnika, je maloštevilni kolektiv našel pravi odnos do dolžnosti in nalog, ki jih postavlja sodobni tujski promet vsem gostiščem v naših turističnih krajih. S svojo iniciativo in razumevanjem za potrebe turistov, predvsem pa s svojo marljivostjo in naravnostjo požrtvovalnostjo, je kolektiv uspelo, da je gostišče »Pri treh vdovah« postalo eno najprijetnejših shajališč vseh turistov in izletnikov v piranski občini. Obala pred gostiščem je letos naravnost zaživela. Promet gostišča je bil tako močan, da je gostišče v 150 dneh od 10. junija do 8. novembra realiziralo tolikšen znesek, kot ga predvideva ves njegov letni plan, z upoštevanjem prejšnjega poslovanja pa je letos presešlo plan že za 33%.

Sedanjí upravnik gostišča »Pri treh vdovah« tovariš Polajnar nam je na kratko povedal o delu svojega kolektiva naslednje: »Junija je bilo gostišče na tem, da ga zaprejo. ObLO, ki si na sploh močno prizadeva za razvoj urejenega sodobnega gostinstva v občini Piran, je pokazal razumevanje in nudi potrebno pomoč tudi »Trem vdovam«. Kolektiv se je vrgel na delo in uspel. Pre-

broditi je moral sicer številne težave, vendar je vztrajal, ker je imelo njegovo delo viden učinek. Glavno vodilo kolektiva je bilo: postreči gosta tako, da se bo še in še vračal.

Zdaj na jesen popravljajo in preurejujejo gostišče, da bodo prihodnje leto lahko v njem postregli večjemu številu gostov hkrati. Ze letos je gostišče kar med sezono na hitro roko uredilo nekaj stranskih prostorov in se poslužilo tudi velikega dela obale, da je vsaj za silo imelo kam spraviti svoje številne goste. Ze čez zimo bo delovala popolnoma prenovljena kuhinja, ki je tudi ob dosedanjih nemogočih delovnih pogojih v polni meri zadovoljevala potrebam in okusom gostov. Za prihodnjo sezono nameravajo gostišče razširiti še v zgornje prostore (po možnosti s slikovito teraso, polno zelenja), razen tega pa pripravljajo še nekatera pre-

senečenja za svoje goste. Skratka, piransko gostišče »Pri treh vdovah« je marsikateremu gostinskemu obratu lahko za vzgled, kako je treba delati. Jule

DELO IN VARNOST

Glasilu za vprašanja organizacije dela, varnosti pri delu in psihologije dela, ki ga mesečno izdaja Zavod za proučevanje organizacije dela in varnosti pri delu LRS v Ljubljani, objavlja v 6. letošnji številki sestavek »Po prvem kongresu delavskih svetov Jugoslavije«, zaključek članka »Analitična ocena delovnih mest in proučevanje delovnih metod«, nadalje sestavek »Preprečujemo delovne nezgode na železniških progah« ter zadnje poglavje razprave o prirodnih brusih in umetnih brusilnih kolutih.

Druga, dvojna številka tega glasila, pa uvodoma razpravlja o instruktorskem centru za vzgojo kadrov v podjetju, o organizaciji pravne službe v podjetju, o problemih produktivnosti dela v premovalnikih, o osnovnih elementih gospodarskega plana za industrijsko podjetje, o doslej najnižjem odstotku obratnih nezgod v Železarni Jesenice

PRED IV. MEDNARODNO RAZSTAVO RADIA IN TELEKOMUNIKACIJ

Radio na petrolei

Včasih, pa tudi danes bi se smejali tistemu, ki bi rekel, da ima radio na petrolei. In vendar so tudi takšni radijski sprejemniki. Videli jih bomo na IV. mednarodnem sejmu radia in telekomunikacij, ki bo decembra v

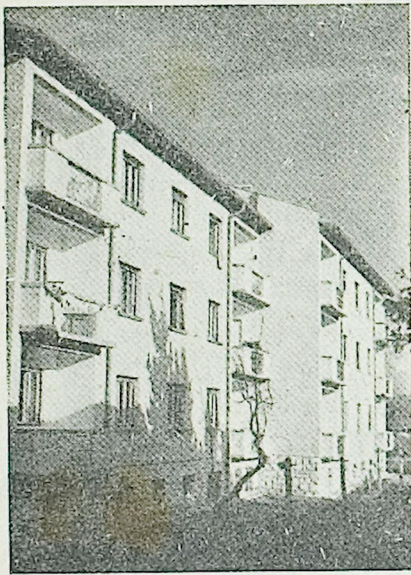
Ljubljani. Razstavila jih bo Sovjetska zveza, namenjeni pa so poslušalcem v krajih, kjer nimajo električnega toka.

Na tem sejmu bodo razstavljeni tudi številni naj sodobnejši radijski in televizijski sprejemniki, snemalne kamere in izredno izpopolnjeni elektronski aparati, telefoni ter druge telekomunikacijske naprave.

Radijski sprejemnik je danes nepogrešljiv, čeprav je že skoro dosegel višek svojega razvoja in prepušča mesto svojem nasledniku televiziji. Oba sta se v nekaj desetletjih razvila iz preprostega detektorja, s katerim je bilo moč sprejemati samo oddaje čez cesto. Danes pa le pritisneš na gumb in že si povezan z vsem svetom, ne glede na to, ali živiš v mestu ali v samotni hribovski vasi. Brez razvoja radia in telekomunikacijskih naprav si skoraj težko predstavljamo hiter razvoj gospodarstva, znanosti, kulture, športa, družbenega življenja na sploh in s tem zvišanja življenjske ravni.

Ta mednarodni sejem bo koristil razvoju in pospeševanju te panoge industrije toliko bolj, ker ima že zagotovljeno udeležbo nekaterih vodilnih evropskih tvrdk, ki izdelujejo izključno telekomunikacijske in elektronske naprave. Belgija, Zahodna in Vzhodna Nemčija, Francija, Švedska, Češkoslovaška in tudi druge dežele bodo poslale na sejem strokovnjake, ki bodo imeli več predavanj in posvetovanj z našimi strokovnjaki. Predavanja bodo spremljana z znanstvenimi filmi o najnovejših dosežkih na tem področju tehnike. Ta pomembna gospodarska prireditelja bo zlasti sedaj, ko si tudi v Jugoslaviji prizadevamo vzpostaviti sistem večkanalne brezžične mreže, UKV oddaje in televizije zelo koristna. J. M.

dr. Ivan Kastelic

Tudi lepi stanovanjski bloki v Izoli so delo gradbenega podjetja »Gradbenik«

Pri nas, kot v drugih državah, raste vzporedno s povečanim tempom industrializacije tudi število delovnih invalidov. Po statistični analizi zdravstvenega odsaka okrajnega zavoda za socialno zavarovanje v Kopru je v našem okraju 287 upokojenih, za pridobitno delo še sposobnih delovnih invalidov in 869 nesposobnih delovnih invalidov, od katerih je kakih 12% začasno upokojenih. Za naš okraj je značilno, da ima 71,4% mladih, za delo sposobnih delovnih invalidov, starih od 39 let, medtem ko jih je takih v republiškem merilu samo 59,8%. Največ mladih delovnih invalidov je v ilirskobistriškem predelu, kjer je na 1000 aktivnih zavarovancev 20 mladih, medtem ko je okrajno povprečje 11.

Če se podrobneje pogledimo v te številke in se temeljiteje seznanimo s tem, kako ti invalidi

S človekom po človeško

90 odstotkov delovnih invalidov lahko ponovno zaposlimo

in njihove družine lahko živijo s skromnimi invalidninami, je nujno, da se tega problema korenito lotimo.

Dolžnost družbe je, da pomaga po poškodbah ali boleznih prizadetemu človeku, da se ponovno vključi kot enakovreden član v delovno skupnost. Zastarela je miselnost, da naj za poškodovanca ali bolnika skrbi edinole zdravstvena služba in da je dovolj, če se samo z denarnimi datjavami oddolžimo invalidu. Po dosedanjih ugotovitvah strokovnjakov na področju ponovnega usposabljanja invalidov je možno, da 90% vseh usposobimo za pridobitno delo.

Zaposlovanje invalidov naleti na številne objektivne zapreke, predsodke in često tudi na nenaklonjenost delodajalcev. Če je nekdó invalid, s tem še ni rečeno, da ne more biti več polno produktiven, če je zaposlen na njemu primernem delovnem mestu. Za ponovno zaposlitev ni dovolj, da človeka fizično usposobimo, temveč moramo analizirati delovno mesto, se pravi: spoznati moramo funkcionalne zahteve novega poklica, ugotoviti poklicne interese vsakega posameznega invalida, nagnjenja in splošno duševno ustreznost za določen poklic. Ponovno usposab-

ljanje invalida se praviloma začne že v bolnišnici z medicinsko in delovno terapijo, nadaljuje pa se v posebnih zavodih za usposabljanje in v strokovnih šolah, delavnicah in obratih. To je najlažje, če so te ustanove priključene bolnišnicam, v katerih se zdravi največje število invalidov.

Invalidi dela, upravičenci socialnega zavarovanja, imajo pravico do invalidnine in lahko zahtevajo zaposlitev na drugem delovnem mestu, če je potrebno, tudi s skrajšanim delovnim časom. Prekvalifikacija pa je omejena le na invalide, ki so bili strokovni delavci ali uslužbenci. Zelo dobro je preskrbljeno za vojaške vojne invalide, ki imajo na osnovi zakona iz leta 1946 pravico za ponovno usposabljanje in pravico do zaposlitve. Najteže pa je s civilnimi invalidi, to je z osebami, ki so defektni od rojstva oziroma so zaradi nesreče ali bolezni postali invalidi in ne uživajo pravic socialnega zavarovanja. Med takimi imajo najbolj ugoden položaj slepi in gluhi, ker so organizirani v lastnih organizacijah. Te organizacije skrbijo za pravočasno šolanje otrok, za njihov poklic, za usposabljanje in zaposlitev. Pogrešamo pa še vedno nujno potrebno odločbo o socialnem zavarovanju in tudi v

naši socialni zakonodaji nasploh. Namen te odločbe naj bi bil omogočanje prekvalifikacije zavarovancu brez kvalifikacije in drugim civilnim invalidom.

Zato, da bi invalidom čim bolj pomagali pri njihovi ponovni vključitvi v delovno skupnost, je bil pri OLO Koper ustanovljen referat za rehabilitacijo invalidov. Ta referat se za sedaj v glavnem ukvarja s koordinacijo dela med posameznimi vrstami invalidov, z ugotavljanjem njih števila, socialnih razmer ter njihove možnosti ponovne zaposlitve z ali brez rehabilitacije. V Izoli gradijo v sklopu tamkajšnje bolnišnice fizioterapevtski center, za kar je socialno zavarovanje prispevalo 11 milijonov dinarjev. Namen tega centra bo čimprej in čim popolneje ozdraviti ponesrečene osebe. Nadaljnja denarna sredstva bodo v bodoče vložili v rehabilitacijo v bolnišnicah v Ankaranu, Valdoltri in Sežani.

Le z načrtnim in z vsestranskim delom bo moč problem ponovne zaposlitve delovnih invalidov zadovoljivo rešiti s tem, da invalidom zagotovimo primerne življenjske pogoje in kar je najbolj važno, da v njih ponovno vzbudimo zavest, da so člani človeške družbe.

PO DALJNIH MORJIH S POMORSČAKI SPLOŠNE PLOVBE

VSE OKROG
moria

POMORSTVO ŠT. 10/1957

Izšla je zajetna deseta številka letošnjega «POMORSTVA». Obsega 60 strani besedila in slik na velikem formatu. Slovenskih člankov ima kar primerno število, pridružila se jim je tudi pesem Ludovike Kalanove »Čuječa noč«. Med problemi Slovenskega Primorja je posebna pozornost posvečena Kopru: Rudo Goljak razglablja »O gradnji koprškega tovornega pristanišča in železnice«, inž. Milko Janežič utemeljuje »Pomen pristanišča v Kopru in vprašanje njegove izgradnje«, — prikazuje »Slovensko pomorstvo v uradni luči«, V. P. našteva »Brige obmejne pomorstva«, L. L. se zadržuje ob pomorskih novicah »Onkraj Debelega rtiča«. Ako opozorimo še na članek, ki ga je R. R. posvetil Maleševim motivom iz Slovenske Istre in ponazoril z reprodukcijo njegovega Pirana, ter na statistični pregled največjih prekomornikov, tovornih ladij, bojnih ladij in letalonosilk ter največjih dokov na svetu (V. M.), smo izžepali slovenski prispevek v tej številki.

Med srbohrvaškimi članki in razpravami bi poleg običajnih zanimivih »Pogledov uredništva« in Pomorstva po svetu, mimo obiskov v raznih predelih jugoslovanskega Primorja in še nekaterih ustaljenih rubrik želeli navesti le nekaj najpomembnejših prispevkov, n. pr. Svetovni pomorski trg in naše brodarstvo (Viktor Cerić), Novo razdobje v gradnji prve atomske trgovske ladje (D. C.), Pomorsčaki in ladje v luči modernega razvoja; pod zaglavljem »Ekonomika pomorskega gospodarstva« se nadaljuje obširna razprava o morskih lukah, kap. Oliver Fijo pregleduje pomorske visoke šole v Italiji, Ameriki in Angliji, kap. Robert Randić opisuje »Potovanje okrog sveta z jadrnico Factorus, inž. Mirko Motika poroča o IV. evropskem prvenstvu v podvodnem ribolovu itd.

Priključen je še obširen Bilten o delu sindikata delavcev in namočenccev pom. gospodarstva. Končno pa še kratek povzetek važnejših člankov v francoskem in angleškem jeziku.

Revija »POMORSTVO« izhaja mesečno na Reki. Uredništvo slovenskega dela je v Ljubljani, grad Tivoli —nm—

NOVA IZRAELSKA LUKA

Venomer rastoči pomorski promet prerašča zmogljivost pristanišča Haifa. Zato se je izraelska vlada odločila, da zgradi 40 km južno od Tel Aviva novo luko in ob njej novo moderno mesto na kraju, ki je zdaj povsem nenaseljen in peščen. Luka je dobila ime ASHOD-YAM. Izdelavo splošnega načrta, ki mora biti gotov do leta 1960, je vlada poverila ameriški podjetju Frederic R. Harris Inc. in francoskemu centralnemu hidrološkemu laboratoriju. 120.000 dolarjev jima je že izplačala.

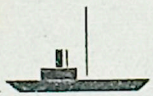
DOSLUŽILA JE

slovita Cunardova potniška ladja ASCANIA, 14.400 BRT. Po 31-letnem vzornem službovanju je romala med staro železo. Bila je med najbolj znanimi čezoceanskimi parniki. Leta 1934 je na Srednjem Atlantiku rešila preživele brodolomce angleškega parnika »Usworth«, štiri leta kasneje je sama nasledila na reki Sv. Lovrenca. Na krovu je imela za tri milijone dolarjev zlata v palicah. Ob začetku druge svetovne vojne je bila ASCANIA med prvimi ladjami, ki jih je rekvirirala vojna mornarica. V teku zadnjih let je prevažala vojaštvo.

TUDI FRANCOZI DOBIJO ATOMSKO PODMORNICO

Z gradnjo so že pričeli. Dogotovljena bo do leta 1961. Ime ji bo »Q-224«. S svojimi 5000 tonami bo znatno prekašala ameriški atomski podmornici »Nautilus« in »Seawolf«. Uporabljala bo naravni uran.

Plovba naših ladij

- P/L »BIHAČ« je 19. novembra odplula iz Malte za Kontinent
- P/L »DUBROVNIK« je 18. novembra odplula iz Rotterdama za Porto Marghera
- M/L »GORENJSKA« je 18. novembra odplula iz Ploč za Lat-taquio
- P/L »GORICA« je 17. novembra odplula iz Reke za Novorosijak
- P/L »LJUBLJANA« je 10. novembra prispela v Remontno lad-jedelnico Splošne plovlbe v Piran na popravilo
- M/L »MARTIN KRPAN« je 18. novembra plula skozi Suez na poti za Reko
- P/L »NERETVA« je 15. novembra odplula iz Ancone za Rašo
- P/L »POHORJE« je 16. novembra plula skozi Suez na poti v Anglijo
- P/L »ZELENGORA« je 8. novembra odplula iz Dakarja v Durban

Z „Dubrovnikom“ v Severnem morju

Narvik, konec oktobra

Mrzel, deževen dan. Kako prijazna in topla je kajuta celo v pristanišču. Prijazna na našem »Dubrovniku«, na naši ladji!

Pravim: na ladji. Vsakdo ve, kaj je ladja, kakšna je njena podoba in za kaj jo imamo. Sicer pa je opis ladje dolg, strokoven. Povejmo, da je tovarna ladja »tramper«, med kakršne šteje tudi naš »Dubrovnik«.

Dobili smo ukaz, da moramo v Murmansk. Vzemite zemljevid Evrope. Murmansk boste našli na severni ruski obali, v pokrajini pelarne noči in polarne svetlobe.

Za Murmansk smo izpluli iz Emde-na. Ladja je bila prazna. V mirnem morju nič posebnega. Toda kdo bi govoril o mirnem morju v severnem Atlantiku tik pred zimo? Ze drugi dan vožnje nas je premetavalo kakor bučo. Ob danski obali že ni šlo več naprej. Valovi so postajali čedalje višji. Veter se je poganjal s sto kilometri na uro. Krmilo je odpovedalo. Stroji niso zmogli vetra in divje vode. Ladja je vozila po svoje, bolj v stran, kakor naprej. V bližini so bila minska polja. Na srečo je bila globina primerna za sidranje. In komandant je zapovedal sidranje. Obe sidri sta se zarili v morsko dno. Veter pa ni odnehal. Nekaj ton težke verige so bile napete ko strune. Bodo vzdržale? Pomagali smo jim s stroji tako, da smo uporno tiščali

ladjo proti vetru in divjim valovom. Kako silna bitka človeka in tehnike proti naravi!

Veter se je zaganjal čedalje huje. Če bi popustile verige, bi nas zaneslo naravnost na minska polja. Slednjič smo se odločili in začeli klicati SOS. Ze čez nekaj ur sta začeli krožiti okoli nas dve ladji, pripravljeni, da nam brž pomagata. Noč in dan smo bili na nogah. Cez poldrugi dan je zmagal človek. Veter se je polegel. Dvignili smo sidra in nadaljevali pot proti severu.

V tem letnem času vožnja proti severu ni brez nevarnosti. Posebno če je ladja prazna. Ali pomorščaki si vedo pomoči. Med norveškimi otoki je morje zaprto. Skoraj vse ladje se odločijo za dražjo pot med otoki in skozi fjorde. Najeti je treba pilota in izgubiti precej milijev za vijuganjem med otoki, kanali in fjordi. In vendar smo bili zadovoljni, ko se je komandant odločil za varnejšo plovlbo.

Norveška je po svoje čudovita dežela. Gorata, mrzla in divje lepa. Gorske vrhove krije sneg. Morje zaradi zalivskega toka nikoli ne zamrzne. Norveška obala je resnično nekaj posebnega. Kazčlenjena je na neštete otoke, otočke, kanale, zalive in fjorde. Kdor je ni videl, si jo težko zamišlja. Kamenje je gladko, temno sivo in obraslo z mahom. Obala je strma in visoka. Po pobočju si utira pot nešteto hudournikov in

slapov. V deževnih dneh so struge prepolne in voda buči v doline. Pilot, ki nas je varno vodil proti severu, nam je povedal, da je na leto dve sto deževnih dni. Prav radi smo verjeli, saj je vsak dan lilo »kakor iz škafca«!

Če vam že pripovedujem o Norveški, naj vam povem tudi to, da je to dežela elektrike. Vsaka hiša, najsi bo še tako samotna, ima svojo električno napeljavo. Mnoge hiše so celo brez dimnikov, ker jih elektrika nikoli ne pušča na cedilo.

Po desetih dneh vožnje smo pristali v Murmansku, pristanišču v Kolskem zalivu. Najprej smo se srečali s sovjetsko vojno mornarico, ki varuje obalo. Na splošno smo bili prijetno presenečeni. Pravzaprav je bila to moja prva pot v Rusijo. Rusi so veseli ljudje, dobri tovariši in z vsakomur prijazni. Resda so uradno strogi, toda hkrati vljudni in prijazni. Dali so nam poseben avtobus, nas vozili na ogled mesta in okolice, vabili so nas v klub pomorščakov in na različne prireditve.

Prav v klubu pomorščakov sem se prepričal, kako veseli ljudje so to. Bil sem na veseljem večeru, ki je bil prepoln humorja, pesmi in plesa. Po tej prireditvi je bil v zgornji dvorani ples. Presenetil me je jazz v zahodnem stilu. A tudi plešejo moderno, kakor povsod drugod po svetu. Kdo bi torej govoril o zaostajanju za modo?

Murmansk je sicer precejšnje mesto, a je brez vele mestnega vtisa. Ulice so ponoči skromno razsvetljene. blatne in slabo tlakovane. Izložbe niso kdove kako razkošne. Povsod je čutili skromnost in izenačenost. Parkov nisem videl, in četudi so, so gotovo skromni, kajti tod na severu ni mogoče pričakovati bujne flore. Pač pa sem skoraj v vsakem oknu videl zelene lončnice, kakor da si ljudje z njimi približujejo narodo.

Vkrčavanje tovora nam je šlo naglo od rok. In 13. oktobra smo odpluli, prepričani, da smo na poti v domovino. Tudi tokrat smo se odločili za daljšo pot med otoki in fjordi. Vreme je bilo razmeroma ugodno. Vse je bilo prav, dokler se nam 17. oktobra ni primerila okvara v strojih. Morali smo se zasidrati. Poklicali smo vlačilce, da nas potegnejo v najbližje pristanišče — Narvik. Ko smo začeli dvigati sidra, ni vitel vzdržal teže. Zavore so popustile in levo sidro je truščema zdrvelo v globino. V globini 250 metrov bo menda ostalo za vedno. Smola: polomil se nam je tudi vitel. S precejšnjo težavo in s po-

možno vlačilca smo dvignili desno sidro in slednjič zapluli v Narvik.

Narvik je sijajno zavarovana prirodna luka za izvoz železne rude. Ladje večinoma prihajajo prazne. Tovor odvažajo na vse strani sveta. Mesto je majhno, a prijazno. Kdor ima pod palcem, si lahko privoščil vsega. Ali treba je imeti precej pod palcem, kajti vse je drago. Skoraj sto naših dinarjev je treba za norveško krono. Če greš v kino, plačaš dve in pol kroni, »Coeta« eno krono, kilogram kilavih jabolk tri in pol krono, spodobna moška obleka tri sto kron. V tem oziru se človek Narvika kmalu navešča.

Zunaj mraza, v žepu suša, — človek najraje ostaja na ladji! In vendar smo ostali v Narviku deset dni. Popravili so nam, kar je bilo treba popraviti. Medtem pa smo tudi dobili telegram, da moramo v Rotterdam in ne na Reko, kamor smo bili prvotno namenjeni.

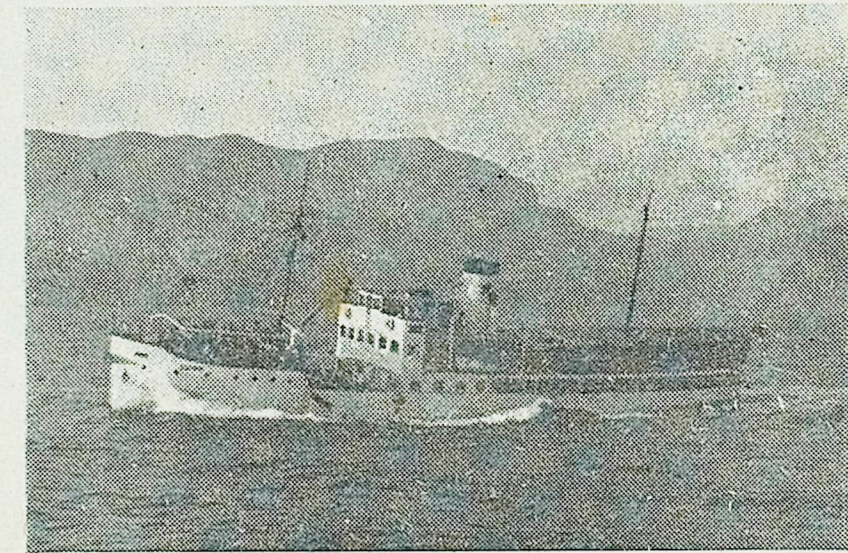
Prav v Narviku smo doživeli mikavno zanimivost. V soboto, 20. oktobra, smo na ladji volili svoje predstavnike v občinski zbor proizvajalcev občine Piran. Se tisti dan smo po etru poslali v Piran rezultat volitev.

Ta dan, ko pišem tole pismo, smo storili še nekaj drugega. Čeprav je Narvik tako daleč od naše domovine, je tesno povezan z nami. Devet kilometrov iz mesta, v Beistfjordu, je skupni grob nad pet sto jugoslovanskih internirancev, ki so kot žrtve nacizma za vedno ostali v tujini. Oddolžili smo se jim s tem, da smo ob spomenik položili skromen venec z našo trobojnico in posvetilom »Zrtvam fašizma. Posadka p/l Dubrovnik«. Prvi častnik palube je imel spominski govor. Vsi po mrtve rojake počastili z enominutnim molkom. Zal, to ni edini grob naših žrtv druge svetovne vojne daleč v tujini. Premnogi se ni izpolnila želja, »da v zemlji domači jim truplo leži«. Za vedno so morali ostati v tujini, kamor so jih pregnali tisti, ki so si kruto jemali pravico vladati vsemu svetu in človeštvu. Mi pa nikoli ne smemo pozabiti žrtv vojne vihr, da bomo znali ceniti pridobitve, dostojne vsakega poštenega človeka!

Pavle

LADJEDELNICA »3. MAJ« NA REKI JE TE DNI IZROČILA LONDONSKI DRUŽBI »Plocean Shipping Agency« motorno ladjo »Dachtis«, ki ima 12.850 ton nosilnosti in lahko pluje s hitrostjo 14,5 milj na uro.

Parnik »Šipan« v vožnji po valovitem morju blizu Makarske. Ladja je potniško-tovorna, a ima 340 BRT in lahko sprejme maksimalno 600 potnikov. »Šipan« je primeren za srednje dnevne proge, na primer Koper—Pulj. Tudi ta plovna enota je last Jadranske linijske plovlbe z Reke

KAKO ZGANJAJO TURIZEM V AVSTRIJI

Odločujoč je prvi vtis

Zavore so zaškripale, vlak se je ustavil v Področji. Odprl sem okno, da vidim prvi kraj v tujini, tedaj pa je udaril na uho prijeten moški glas, v nemščini seveda: »Rosenbach, prva postaja v Avstriji. Dobrodošli!« In komaj je utihnil zvočnik, se je oglasilo več glasov: »Vročé klobasice, prosim!« Več žensk je tekalo vzdolž vlaka in prodajalo kuhane kranjske klobase in hrenovke, ki so jih nosile v posebnih posadah. Poleg njih so imele optane lične košarice s kruhom in drugim pecivom ter čokolado in bonboni v vrečicah.

Dvoje je dosegel ta sprejem: prvič vtis, da se za potnika v vlaku zanimajo, kar vsekakor vsakemu imponira. Drugič pa vtis, da je vse urejeno, da je za vse poskrbljeno, vtis, da potniku nikdar ne bo treba biti v zadregi, kje bo našel, kar bo potreboval.

To je samo prvi izmed mnogih prijemov, katerih se poslužujejo v avstrijskem turizmu (in gotovo tudi v turizmu vsake druge države z urejenim turističnim poslovanjem), da bi že ob prvem stiku s tujcem vzbudili v njem vtis in prepričanje, da je prišel v čudovito deželo. Kje smo še mi v tem pogledu! Pri nas se sploh še ne zavedamo, kako važen je za uspešen turizem psihološki moment. Pa vendar ne bi smel biti nikakršen problem na kolodvoru na Jesenicah — ali katerikoli drugi obmejni postaji in sploh vseh prometnejših križiščih —

uvesti prakso, da bo službujoči prometnik prijazno pozdravil dole goste po zvočniku in jim želel dobrodoščilo.

Prav tako ne razumem naših gostincev in trgovcev, zakaj ne izrabijo priložnosti, katero jim nudi potujoči turist za povečanje njihovega blagovnega prometa. Kako, da se ne najde na primer za avtobusno postajališče v Kopru človek, ki bi vsaj v turistični sezoni s »krošnjos«, polno sendvičev in drugih drobnih jedi, ki priljajo potujočemu občinstvu, oblegal vsak avtobus, ki se ustavi v Kopru. Podobni »krošnjarji« bi bili potrebni in bi se prav gotovo obnesli tudi na vseh drugih večjih avtobusnih in železniških postajah v našem okraju. Potniku je nerodno zapuščati vozilo, zato tem rajši vzame, kar mu ponuja tak krošnjar, posebno, če ta zna narediti to s prijazno vsiljivostjo. Prodajalec časopisov v Postojni je zaradi svojega humorja v tem pogledu nenadkriljiv. Za prodajo sendvičev in drugih jedi pa bi moral svojo vsiljivost nekoliko pritažiti na račun povečane prijaznosti (prilagoditi pa bi seveda moral tudi svojo zunanost). Pa naj le prodaja časopise — še večjo izbiro naj bi jih imel. Hočem le reči, da je ta prodajalec osamljen primer, kako bi drugod morali nuditi potnikom vse tisto, kar si morda zaželijo med vožnjo. Da, tudi to je eden izmed načinov za dvig našega blagovnega prometa, kar si naši trgovci ta-

ko močno želijo in za kar iščejo vseh mogočih velikih prijemov, pri tem pa pozabljajo na majhne možnosti. Ali samo zato, ker en sam tak krošnjar res ne more ozdraviti hiraajočega prometa nekega podjetja?

Take misli so me obšle, ko sem hrustal hrenovko, katere nakup mi je sugerirala s svojo prijaznostjo in prikupno zunanostjo prodajalka v Področji. Reči pa moram, da je hrenovka imela slabši okus, kot sem jih vajen doma; o ceni pa sploh še ne govorim; saj sem šele začel trošiti šilinge.

Da je v Avstriji marsikaj preračunano na prvi vtis, sem spoznal tudi ob prihodu carinskih organov. Vprašali so nas samo, če nimamo preveč steklenic silivovke s seboj, in so že odšli k drugemu kupeju.

V prihodnjih dneh sem v razgovoru z avstrijskimi turističnimi izvedenci zvedel še marsikaj o tem, kako pomemben je prvi vtis, ki ga dobi tujec v nekem kraju ali hotelu. Dr. Lohberger, direktor Uprave letovišča Velden, mi je v nekem razgovoru držal celo lekcijo o tem.

Za prvi vtis so zelo važni nosači — mi je dejal, in tudi potolažil moje začudenje z utemeljenim pojasnilom. Če pride gost utrujen, ga mine vse; nobenega zanimanja in veselja ne kaže. Tako je zamujen prvi vtis, pa naj bo sicer še tako dober. Zato so avstrijski turistični delavci na primer

prepričali upravo železnice, da skrbijo za vedno udobnejše potovanje. Predvsem pa se tuje ob prihodu v neki kraj ne sme čutili izgubljenega, temveč mora povsod najti polno drobnih pomoči, ki mu olajšajo pot do bivališča. Važno je tudi, da gost nikdar ne čina, kam bi šel, temveč ga mora zunanji videz, torej prvi vtis, potegniti tja, kamor hočejo organizatorji. V Avstriji gledajo na turista skoraj izključno s pridobitnimi očmi in zato tudi znajo poskrbeti in urediti vse tako, da se turist odloči z lahkim srcem za tisto, kar prinese lastnikom večji dobiček.

Ali pa se bo tujec odločil izstopiti, oziroma kateri kraj si bo po pripovedovanju drugih izbral za svoje letovanje in če bo že ob prihodu dejal: »Tu je pa res lepo, sem bom pa še prišel!« — vse to zavisi od prvega vtisa, ki ga bo nanj naredil neki kraj.

Naj samo navedem primer Schneberg, ki sem ga videl ob drugi priložnosti. Takoj ob izhodu s kolodvorja sprejme človeka čudovito negovan park z jezercem. Vse je urejeno tako, da se vsak gost čuti osebno počaščen. Razni napisi govorijo o tem; »Wellkommen!« na vseh koncih in krajih, pa vendar ne teliko, da bi se zdelo smešno ali odveč.

Za dober vtis, za zunanji videz skrbijo tudi vsi hoteli in sploh vse, kar si obeta koristi od turista. Vodilo je zelo preprosto: kakor so izložbe urejene z namenom, da privabijo kupeca, tako mora zunanost hotela in turističnega kraja kot celote biti prirejena tako, da privabi kupca gostinskih uslug — turista.

(Prihodnjič »Letovišče v kozmetičnem salonu«)

Naši vzgojni problemi

Ze več let poučujem v šolah ob šavirski obali in me bodejo v oči slabi uspehi ženske mladine v višjih razredih osemletke. Stanje je sicer danes boljše kot je bilo pred leti, a še vedno ni zadovoljivo.

Zenska mladina v omenjenih razredih je po učnih uspehih slabša od moške. Veliko dijakinj konča šolsko obveznost v 5. razredu in mnoge ponavljajo razred tudi večkrat; v sedmi in osmi razred pridejo redke. Tudi z dečki kmečkih staršev je podobno.

Starši otrokom posvečajo premalo skrbi. Dokaz temu je, da če starše povabimo na razgovor odgovarjajo: »Komaj čakamo, da naše deklice konča šolo, da bo šla čistit ribe v tovarno, za tako delo ni treba šol!« — za fante pa je tako opravičilo: »Za kopanje bo dober!« Če starši tako govorijo zavirajo učenčev napredek v šoli in vede ali nevede vcepiljajo v otroka nepravilen odnos do šolanja. Starši tudi grešijo, ker ne silijo svojih otrok k učenju in jim tudi ne dajo možnosti, da bi se učili. Človek se prime za glavo, ko vidi skrajno malomarnost in brezbriznost dijaka ob dejstvu, da jih ni malo takih, ki imajo po 5 ali 6 nezadostnih ocen. Starši se morajo dobro zavedati, da otrok ne sme sam odločevati ali se bo učil ali ne, usmerjati ga morajo pri učenju in biti v tem delu strogi ter dosledni. Starši so preveč popustljivi in često prepustijo otroka samega sebi. Ne

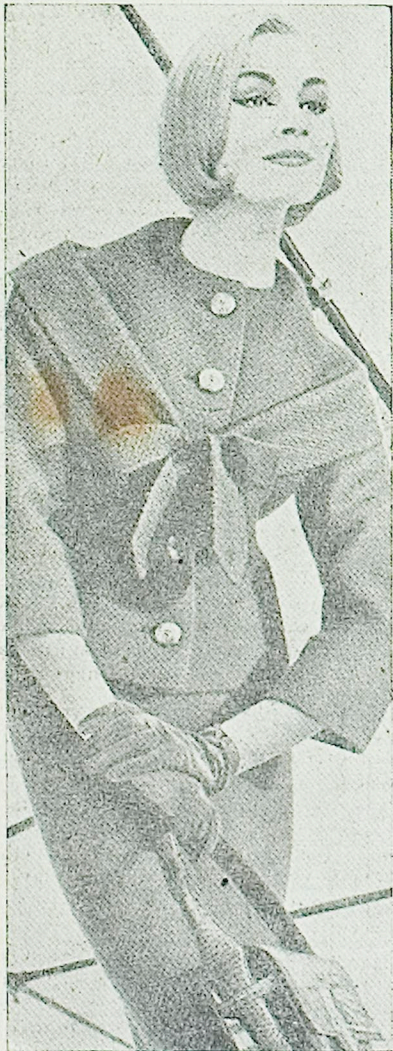
POCENI RAZVEDRILO

najdete v zalogi slovenskih, srbohrvatskih, italijanskih in nemških knjig LJUDSKE KNJIŽNICE KOPER.

NOVE knjige

Ljudje med seboj

V knjižnici Zveze prijateljev mladine Slovenije je izšel zadnji del trilogije dr. Leona Zlebnika »Ljudje med seboj«, ki nosi naslov »Ljubezenska čustva in odnosi«. Avtor obravnava v tej knjigi človeške odnose v okviru predzakonskih in zakonskih zvez.

Dvodielna obleka ali kostum, ki je zanimiv zaradi jope »alla kasaka« in ovratnikom, ki ga lahko po želji snamemo

Starši in otroci

dajejo mu lepega vzgleda; med njimi so celo taki, ki svoje otroke zavestno slabo vzgajajo. Vzemimo samo ta primer:

Liljana je stara 14 let. Ze drugo leto obiskuje peti razred in je slaba dijakinja. Zelo rada obiskuje tudi ples. Oblečena je po zadnji modi in čez nekaj mesecev, ko bo zapustila šolske klopi, bo sicer imela visoke pete, bo ele-

Tale model priporočajo za mlada dekleta, zato je preprost in ljubek

gantno oblečena, v glavi pa ne bo imela nič! Liljanino mater pokliče vzgojitelj v šolo in ji dopoveduje, da mora bolj skrbeti za svojo hčer in da naj ji skuša vzbuditi skrb za učenje. Mati odgovori: »Nič slabega, če sem peljala deklice na ples, saj je bilo z mano,« ali pa celo tako: »Dekle si mora dobiti fanta, ko bo imela 20 let, bo stara. Do takrat ne sme čakati!«

Če je Liljana tako vzgojena, kakšna mati bo, kakšna gospodinja! Kaj pa tisti fant, ki je končal šolanje v petem razredu? Morda bo res dober kopač, oblačiti in zabavati se bo znal, vprašanje pa je, kako se bo izkazal kot gospodar na kmetiji ali delavec, ali kot družinski oče.

Potrebno je, da starši resno razmišljajo o teh stvareh, ker nov čas zahteva mnogo bolj razgledanega moža in ženo, kot ju je potrebovalo prejšnje stoletje. Živimo v dobi, ko življenje zahteva izobrazbo. Čeprav se vzgojitelji trudijo, sami ne zmorejo vsega opraviti, če jim ne priškočijo na pomoč tudi starši. Starši se morajo zavedati, če oni sami niso bili deležni ugodnosti šolanja v taki meri kot jo družba nudi današnjemu rodu, naj vsaj omogočijo in si prizadevajo, da bo njihov otrok vsesplošno strokovno podkovan. Vzgoja je zelo važna stvar in zato dobimo bogato plačilo takrat, ko z zadovoljstvom ugotovimo uspehe dolgoletnega in trudaplodnega šolanja. —toda-

Kaj nezaupno gledajo malčki na zdravniško osebje, ki se te dni smuka okoli njih. Toda le rahel zboldjaj in storjen je prvi korak proti otroški paralizi

SOLA ZA ŽIVLJENJE

Kaj ni ljubezen

Ljubezen pogosto zamenjujejo z doživljanjem in odnosi, ki pravzaprav niso ljubezen. To ne velja le za pubertetno mladino, temveč večkrat tudi za odrasle, ki se nemalokrat vzdramijo šele ob kakih trših preizkušnjah ali pa tedaj, ko se začne odnosi, zgrajeni na taki navidezni ljubezni, neusmiljeno ohlajevati in trgati. Najčesteče ljubezen zamenjujejo z brezglavo zaljubljenostjo, ki »ne vidi nič, ne sliši nič«, ali pa s spolno strastjo. Nekaj znakov, po katerih se resnična ljubezen razlikuje od navidezne

sem že navajal. Ker pa je takih znakov več, se mi zdi prav, da si jih ogledamo nekaj, saj bo tako večsah laže in hitreje že na zunaj razpoznati ljubezenski »surogat«, od pristinih ljubezenskih čustev in odnosov. Taka varljiva znamenja ljubezni so možna že v samem začetku teh čustev in zadržan, možna v njihovem nadaljnjem razodevanju in poteku, možna pa tudi tedaj, ko ljubezen premine.

Nekateri vidijo vso ljubezen v tem, da jih človek, ki naj bi jih ljubil, neprestano obdarja z zunanji znaki »ljubezenske predanosti«. Nobenega dvoma ne more biti, da potrebuje ljubezen tudi take zunanje znake, in sicer po svoji »vrojeni« naravni sili. Ljubezen, ki bi ne težila k temu, da bi se ne »razdajala«, je nekaj, kar je samo v sebi nemogoče in nestvarno. To zunanje očitovanje ljubezni pa je seveda lahko kaj mnogolično in mnogotero.

Tu bi rad opozoril na to, da so v resnici tudi ljudje, ki mislijo, da ljubijo samo tedaj in toliko, kolikor ljubljeno osebo dobesedno zasipavajo z izrazi svojih »najglobljih« nagnjenj. Kakor ni resnične ljubezni na strani tiste, ki si takih neprestanih »darov« in »dokazov« želi, tako je tudi ni pri tistem, ki jo tako doživlja. Saj to v življenju čisto pravilno imenujemo »blazna ljubezen«, ki je zelo daleč od zrele ljubezni, pa čeprav le-ta nima

sija pubertetne romantike ali pa navadno bolesterne pripravljenosti na ljubezensko pot v smrt.

Kako naj človek sicer imenuje tisto neverjetno strast, ki se družijo z največjo bojznijo in negotovostjo, ko je tak zaljubljenec naravnost obseden od tega, da na primer pisari »svoji edino in neskončno ljubljeno« osebi pismo za pismom, brzojav za brzojavom, ko ji pošilja telefonski poziv za pozivom, darilo za darilom, poklon za poklonom, vprašanje za vprašanjem, ki izzvenjavajo vsa redno v tisti: Ali me imaš prav zares rad(a) in nikogar drugega na svetu ne razen mene? Ali se ne zdi, da je v tej ljubezni preveč »skrbi«, preveč samoljubnega nemira, da bi bilo to podobno ljubezni? Ali ni ta čezmerna ljubezenska skrbnost nekam podobna tisti dobroti, ki sploh ni nobena prava dobrota, ker je najprej slabost?

Sploh je zanimivo, da prevelika skrbnost, prevelika zavzetost za to, da bi človek človeku čim bolj v vsem ustregel, ga čim bolj »zasitil« z vsemi mogočimi dobrinami in morda še zlasti s stvarnimi, ni kaj prida v zvezi z ljubeznijo. Mnogo prej z usmiljenjem ali sočutjem, z dobroto, kar pa vse skupaj še ni isto ko ljubezen. Ali ni skladno s tem izkušnja, da se človek včasih naravnost rešuje v pretirano skrbnost prav zavoljo tega, ker čuti, da ljubezen do drugega človeka v njem umira? V tem primeru je to izraz podzavestne težnje, da bi dotle ljubljenu človeku tega ne razkril in mu ne prizadejal s tem trpljenja. Kdaj drugič pa je to lahko izraz težnje, da bi skušal človek samega sebe prepričati, da ima človeka zares rad, težnje, da bi si nehote z avtosugestijo pričaral ljubezen. In tako se tudi lahko zgodi, da se takemu človeku njegova izredna skrbnost v resnici prikaže kot »resnična ljubezen«, kar pa je le samoprevara.

(Odlomek iz knjige dr. Leona Zlebnika: Ljubezenska čustva in odnosi)

Prvo socialistično botrovanje v Piranu

Preteklo soboto ob enajstih je bila v slavnostni dvorani ObLO Piran intimna slovesnost — prvo socialistično botrovanje. V lični zibki, ki jo je ObLO nabavil za ta in bodče take obrede, je prejel imeni Jasna in Karmen sedem tednov stara hčerka znanega piranskega javnega delavca Ernesta Fabiča. Prično se je oglašala v besede botrov in matičarja, proti koncu slovesnosti pa sladko zaspala. Predsednik ObLO Piran Davorin Ferligoj je v prisrčnem nagovoru orisal pomen tega socialističnega obreda: domača slovesnost združena z registracijo novega državljanca s pomočjo matičarja, naj nadomesti nekdanje obrede, ki so jih vsiljevale razne religije, da so že rojstvo novega

človeka izkoristile za širjenje mističnih tendenc.

Mala Jasna, kakor je bila na soglasen predlog staršev in botrov imenovana prvenka civilnega botrovanja v Piranu, je bila rojena 29. septembra letos v koprski poročnišnici. Botra sta ji tov. Guštinova in tajnik ObLO Jože Piki. Slovesnosti je poleg matičarja Jenka prisostvovalo še nekaj ožjih znancev.

Predsednik Davorin Ferligoj je zaključil uradni del obreda z upanjem, da bodo kmalu vsi državljanji naše socialistične domovine priznali tak obred za svoj. Izročil je staršema za Jasno majhno darilce ObLO in povabil vse na zakusko. JULE

VEDNO NOVI INTERESENTI ZA POČITNIŠKE DOMOVE

Največ v piranski občini

Počitniški domovi so se v zadnjih letih izkazali kot zelo koristna in potrebna oblika letovanja naših delovnih ljudi. Tudi tistim, ki zaradi velike družine ali drugače pičlih sredstev ne bi mogli na letovanje, omogočajo dopust v najlepših predelih ob morju ali v hribih. Del oskrbnine domov plačajo namreč sindikati ali pa podjetja sama, ker se zavedajo, da se prijetno preživeti dopust bogato poplača v obliki povečane storilnosti delovnega človeka, ko se vrne z dopusta na svoje službeno mesto.

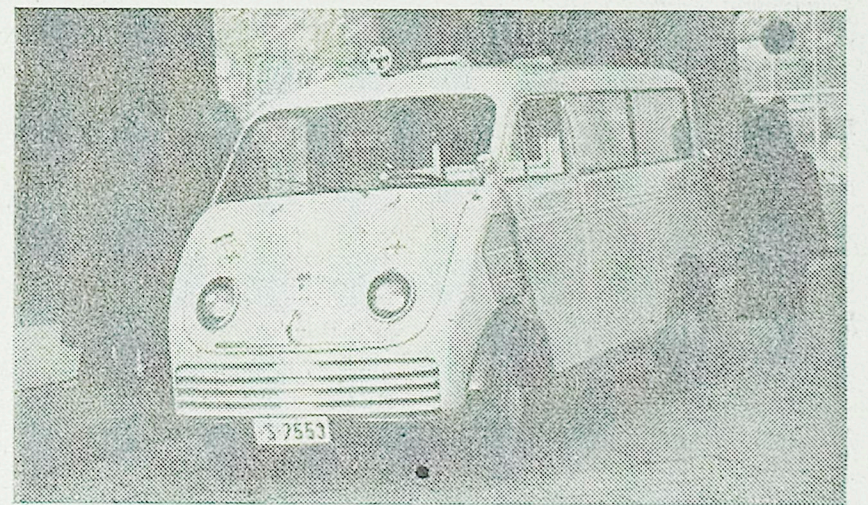
Tako se tudi ob našem morju naglo veča število počitniških domov. Na področju piranske občine je letos obratovalo že 54 takih domov. Leta 1955 jih je bilo šele 20, lani že 43, letos pa je bilo pravzaprav že 63 poslopij oddanih raznim podjetjem za počitniške domove, le da nekateri še niso začeli obratovati, ker jih je potrebno urediti. Interesentov za poslopja pa je še mnogo. Najmanj vsak teden enkrat se oglasi na piranskem ObLO predstavnik kakšnega podjetja z namenom, da doseže dodelitev zapuščenega poslopja v ta namen. Nekatera podjetja pa se zanimajo tudi za

stavbne parcele, na katerih bi najprej postavili zasilne week-end hišice ali nekaj podobnega, vzporedno pa že tudi gradili dom. Če bo zanimanje kolektivov širom po Sloveniji za našo obalo trajalo še naprej, bo po obronkih gričevja med Piranom, Strunjanom in Sečovljami čez nekaj let nad sto počitniških domov.

Piranski ObLO pa ne stremi za tem, da bi se znebil bremena neoskrbovanih zapuščenih poslopij na račun provizoričnih domov za oddih delovnih ljudi iz vse Slovenije. Skrajni cilj politike počitniških domov piranskega ObLO je, doseči tako ureditev teh domov, da bodo sčasoma lahko nudili svojim gostom enako udobnost in usluge kot hoteli. Šele ko bomo dosegli, bodo tudi počitniški domovi dokaz resničnega dviga življenjskega standarda naših delovnih ljudi.

To bo seveda mogoče doseči le postopoma. Najprej si prizadeva piranska občina dodeliti domove izključno takim podjetjem, ki bodo sposobna poskrbeti za čim lepšo opremo in zunanji videz teh domov, kakor tudi za čim večjo snago in red svojih gostov. Tega letos še ni bilo v vseh domovih,

posebno v fistih ne, ki nimajo stalnega odgovornega upravitelja. Zato je nujno, da za bodoča leta predpiše ObLO, da mora vsak počitniški dom imeti takega odgovornega človeka. Nekateri domove bo v nasprotnem primeru bolje izročiti drugim kolektivom, ki se jih bodo znali bolje posluževati. Jule

Tudi naša reševalna služba si je dokaj opomogla. Na sliki njena velika pridobitev — novi reševalni voz

ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE • ZA NAŠE KMETOVALCE

V GRADIŠČU PRI OBROVU V BRKINIH NASTAJA NOV OBRAT

Sušilnico in destilarno gradijo

O pripravah za zgraditev sušilnice in destilarne v Gradišču v Brkinih smo v našem listu svoj čas že pisali. Omenili smo, da so o možnosti postavitve takšnega objekta podrobno razpravljali naši gospodarstveniki ter vodstvo in strokovnjaki Okrajne zadruge zveze. Bilo je nešteto posvetovanj, raziskovanj vsega brkinskega področja, pri čemer so sodelovali tudi strokovnjaki agronomске fakultete v Ljubljani. Končno so izdelali utemeljene elaborate, »Slovenija projekt« v Ljubljani pa podrobne načrte. Elaborate in načrt so odobrili za to postavljeni oblastveni organi, odobren je bil potreben kredit, gradbeno podjetje »Kraški zidar« v Sežani je prevzelo dela in sedaj je gradbišče v Gradišču zaživelo.

Pravzaprav gre za temeljito adaptacijo in predelavo velikega modernega zadružnega hleva, ki ni nikoli služil svojemu namenu, temveč je po ukinitvi delovne zadruge sameval in čakal boljših časov. V tej stavbi bo sedaj velika sušilnica, destilarna alkohola in eteričnega olja.

Obrat v Gradišču bo imel zelo ugodno prometno lego za vse kraje južnih Brkinov in dela Krasa, saj je nekako v sredini med Kozino in Podgradom, ob asfaltni cesti Trst—Reka, ob glavnem istrskem vodovodu ter ima priključek na električno omrežje. Ureditev takšnega obrata pa opravičuje in narekuje v prvi vrsti dejstvo, da so južni Brkini pretežno sadjarsko področje ter da se to sadjarstvo vse bolj in bolj pospešuje. Brkini pridelajo letno povprečno 4780 t

jabolk in 400 t češpelj (sliv). V neposredni bližini obrata se razen tega pridelata letno okrog 90 t brinja, v daljši okolici pa še okrog 100 t. K temu je potrebno prističi še okrog 52 t gob, v prvi vrsti jurčkov, kukmakov, šampinjonov, lisičk in drugih ter velike količine zdravih zelišč, kot so brinjeve veje, borovi vršički, lubje krljike, plavega žilja, pelina, šipka, ruja itd. Vse to so presežki, ki so bili doslej zelo slabo izkoriščeni.

Odobrena investicija za obrat v Gradišču (okrog 21 milijonov din) bo omogočila izkoriščanje vseh viškov kmetijskih pridelkov in popolno izkoriščanje odpadkov kmetijstva. Še več: z realizacijo programa se bo tudi preusmerila kmetijska proizvodnja na specializacijo tistih sortimentov, ki se v predelanem stanju lahko plasirajo na domače in inozemsko tržišče in ki v tamkajšnjih razmerah odlično uspevajo, predvsem posebne sorte sadja in razne zelenjave. Tako bo obrat v Gradišču ugodno vplival na obnovo in pospeševanje kmetijstva

na obširnem področju našega okraja.

Doslej so vse pridelke prodajali v svežem stanju raznim podjetjem in trgovcem, mnogokrat žal po zelo neugodnih cenah. Takšne razmere niso bile spodbudne za kmetovalce tega področja. Naloga novega obrata pa bo prav v tem, da bo vse kmetijske pridelke, ki jih ne bi mogli potrošiti ali izvoziti v svežem stanju, pravilno konserviral, predelal in posušil, vse odpadke trgovine, prehranske industrije in kmetijstva pa izkoristil v največji meri.

Da bi pravilno doumeli pomembnost velike sušilnice in destilarne v Gradišču ne samo za brkinsko področje in Kras, temveč za ves okraj, naj navedemo, da v našem okraju znaša — po skromnih cenah — proizvodnja kmetijskih in sorodnih pridelkov že sedaj nad 21.000 t ter da se bo proizvodnja v prihodnjih letih zaradi pospešene obnove še znatno dvignila. Razumljivo je, da vseh pridelkov ne bomo mogli potrošiti in izvoziti v

svežem stanju, saj smo že pri sednji proizvodnji našli večkrat na velike težave. Obrat v Gradišču bo lahko v tem pogledu zamašil veliko vrzel.

Obrat v Gradišču bo imel v glavnem tri instalacije: napravo za sušenje vseh vrst sadja in zelenjave, napravo za destilacijo alkohola in pa napravo za ekstrakcijo eteričnih olj. Zganjarna bo obrat, ki bo preprečil, da ne bi šel del sadja v izgubo. Razen tega bo izkoristil vse mogoče gozdne sadeže iz našega okraja. V ekstrakciji eteričnih olj bodo izkoristili borove vršičke, brinjeva stebela, pelin, meto, rožmarin in druga zdravilna zelišča, ki jih imamo veliko. Ekstrakcija bo obenem proizvajala za potrebe sušilnice in alkoholne destilarne kurivo, ki ga bo vsak dan imela na razpolago približno 500 kg.

V glavnem bo obrat zalagal s svojimi proizvodi grosiste, vendar bo proizvajal za trg tudi gotove izdelke, kot so čaji vseh vrst za domačo porabo, čaji za izvoz po receptih podjetja »Alpa« iz Ljubljane, potem droge, konfencionira-

ne gobe, suho sadje, nealkoholne pijače in zeliščna vina v steklenicah.

Zato bo imel obrat v Gradišču velik gospodarski pomen za ves koprski okraj, za južne Brkine in del Krasa pa razen gospodarskega tudi precejšen socialni pomen, saj bo v njem stalno zaposlenih okrog 40 oseb, občasno pa še veliko več. RU

USTANOVILI BODO ZIDARSKO ZADRUGO V HRPELJAH

V občini Hrpelje je precej privatnih zidarskih obrtnikov, raztresenih zlasti po brkinskih vaseh. Večina se razen svoje obrti ukvarja tudi s kmetijstvom in tako iz obeh dejavnosti črpajo sredstva za vzdrževanje in obstanek svojih družin. Spričo močno razvitega gradbeništva, ki ga izvajajo velika gradbena podjetja, postaja položaj teh malih gradbenih obrtnikov vsak dan težavnejši in njih življenjska eksistenca vedno bolj problematična. Mimo dejstva, da so samostojni zidarski obrtniki v svoji dejavnosti omejeni zgolj na razna manjša zidarska dela v vaseh v sezonskih mesecih, jih bremenijo še davčne obveznosti, čisto bolj administrativno kakor življenjsko odmerjene. Da bi si zagotovili boljše in zanesljivejše življenjske pogoje, je večja skupina privatnih zidarskih obrtnikov v območju Brkinov sklenila, da se bodo združili v samostojno zadrugo s sedežem v Pregarjah. V zadrugo bodo vključili zidarski mojstri tudi svoje delavce, si najeli pooblaščenega gradbenega tehniko in pričeli poslovati po zgledu gradbenih podjetij. Nova zidarska zadruga bo lahko prevzemala vsa tudi večja gradbena dela ne samo na območju hrpeljske občine, marveč tudi izven nje. Pričakujejo, da bo občina, v katere družbeni plan bo zadruga vključena, zidarsko zadrugo pasivno obdavčila in ji na ta način pomagala k razvoju in gospodarski utrditvi.

Zamisel ustanovitve samostojne zidarske zadruge je vsekakor zdrava. V okviru zadruge so privatni zidarski obrti nedvomno zagotovljeni boljši pogoji za uspešno uveljavljanje stavbnega obrtništva v gospodarstvu občine in utegne gradbena dejavnost v zadrugi organizaciji postati važen ekonomski činitelj komune, ki ima polno nerešenih komunalnih problemov, med temi še nedokončana obnovitvena dela. J. Z.

NEKAJ O KOOPERACIJI V KMETIJSTVU

Pogodbena reja živine

V Prestranku so začeli s pogodbenim pitanjem živine, kar je prineslo precejšnje rezultate združnikom vse okolice. S tem so dokazali, da je vprašanje kooperacije zelo lahko rešljivo, če ga naši združniki sprejmejo za svojo osnovo. Na primer: podjetje »Živinopromet« je dalo kme-

tiškemu posestvu Prestranek v zrejo 45 glav živine, v glavnem vole in junce. Posestvo je sklenilo s podjetjem pogodbo o pitanju teh 45 glav živine. V pogodbi je rečeno, da bo posestvo dobilo po končanem pitanju 145 dinarjev za kg prirastka pri tej živini, kar je nepravilno z ozirom na dejstvo, da Živinopromet prodaja meso po mnogo višji ceni.

V našem okraju imamo idealne možnosti za razvoj živinoreje, ker posedujemo velike površine pašnikov. Žal pa te površine doslej niso bile izkoriščene. Morali bi napraviti načrt o gospodarskem izkoriščanju kraških površin, kakor imamo načrt o obnovi vinogradov in sadovnjakov. Le na ta način bo narodni dohodek iz sadovnjakov, pašnikov, vinogradov in gozdov narastel.

O kooperaciji v kmetijstvu bo še veliko govora, toda omejili se bomo samo na pašništvo in to zaradi tega, ker je prav v tej panogi kooperacija najlažja. Ves naš predel od Črnega kala do Kozine in naprej proti Podgradu, kakor tudi predel na Krasu in deloma Pivki je primeren samo za živinorejo. Možnosti za naprednejšo živinorejo obstajajo,

kar so dokazale dosedanje izkušnje in pa agronomске raziskave. Vsekakor bomo morali začeti z obnovo pašnikov in travnikov, če bomo hoteli imeti boljše pasmo, več in bolj kvalitetne živine. Lep primer je Kras okoli Sežane, kjer so na letošnjih sejmi prodali okrog 400 glav plemenske živine v ostale republike, predvsem v Makedonijo.

Vsi se zavedamo, da naša živina ni prvorazredna, ker živi v pomanjkljivih kmečkih pogojih, brez higijene in prepuščena sama sebi, vendar pa smo že napravili velik korak naprej tudi v kmetijstvu. R. U.

KONČNO BENCIN

Pred hotelom »Risnik« so že začeli postavljati bencinske črpalke. Pričakovati je, da bodo z delom pohiteli, ker je zahteva po nakupu bencina v Divači iz dneva v dan večja.

Na Krasu in Brkinih več živine

Zadnje čase se o živinoreji veliko razpravlja v našem kraju. Ugotovili so, da brez napredne živinoreje ni naprednega mlekarstva, poljedelstva in drugih vej kmetijstva, ki jih nameravamo pospešiti. Pri nas na Primorskem izvajamo resolucijo Zveznega izvršnega sveta v okviru naših možnosti, kar so razumeli tudi zadruga, državna posestva in ekonomije.

V zadnjem času pogosto razpravljamo o neizkoriščenih zmogljivostih našega kmetijstva. Zlasti se čisto sliši, da bi postojnsko in ilirskobistriško področje lahko vzgajala veliko več živine kot doslej, če bi se lotila modernih metod pri vzgoji živine.

Vprašanje živinoreje pa zahteva dobro organizacijo in rešitev tehničnih problemov, nabava živine itd. Zadržne poslovne zveze, ki imajo pregled nad dejavnostjo vseh zadrug v svojem okoliščju, bi morale dati pobudo za dvig kmetijstva na svojem področju. Ru

NOV LOKAL V DIVAČI

V bližini železniške postaje v Divači so odprli nov brivsko-frizerski salon, ki zaposluje enega brivskega mojstra, frizerko in vanjenca. Lokal je lepo urejen ter sodi med najokusnejše obrtne delavnice v Divači.

POSEBEJ ZA KMEČKE STARŠE

Vžigalice v rokah otrok

Koliko gorja prestanejo in koliko solza preljejo prizadete družine, ki so jim vžigalice v rokah njihovih lastnih ali sosedovih otrok uničile streho nad glavo, hlev, celoletni pridelek ali celo življenje otroka. Se zdaj se vsi živo spominjamo pretresljive tragedije, ki je prizadela družino Avenik v Ljubljani, ko je zaradi otroške igre z vžigalicami izgubila oba otroka.

Takih dogodkov, čeprav na srečo ne tako tragičnih, da bi povzročili smrtne žrtve, ne manjka tudi v našem okraju. V lanskem letu je skupna škoda požarov, ki so jih povzročili otroci, znašala 5.050.000 dinarjev. Tudi letos je škoda že dokaj visoka in znaša do sedaj 3.178.000 dinarjev. Če upoštevamo, da je gorelo osemkrat, ta vsota niti ni visoka, za kar se je treba predvsem zahvaliti požarovalnim gasilec in prebivalstvu, ki ob takih prilikah nesebično pomaga pri gašenju požara. Od vseh letošnjih primerov je le v enem primeru gorelo na državnem, v vseh ostalih pa na privatnih objektih. Prizadetih je bilo deset družin oziroma posameznikov, ker se je v nekaj primerih požar razširil na bližnja poslopja sosedov.

Otroci s svojo otroško logiko tudi nas odrasle večkrat spravijo v zadrego, hudo pa je včasih, če se po njej ravnamo. Tako je neki otroček, ko ga je v kuhinji zeblo in ni imel kaj zakuriti, vzeti vžigalice, šel v hlev ter zažgal slamo, da bi se pri ognju nekoliko pogrel. Slama je močno zagorela in požar se je hitro razširil. Prestrašeni otrok je začel

vpiti in je s tem opozoril vaščane, ki so takoj priskočili na pomoč.

Neki drug otrok je vedno opazoval mater, kako z vžigalicami neti ogenj v štedilniku in si je zaželel, da bi to tudi sam poskušal. Šel je v shrambo po listje, pripravil kupček in podstavil rdečano vžigalico. Lepo je bilo gledati rdečkasti plamen, ampak suho listje hitro zagori in ogenj je bil naenkrat prevelik, prevelik tudi za otrokovo zabavo. Obupan jok je takoj prikljical mater. Ko je videla, kaj je otrok storil, je poklicala na pomoč. S skupnimi močmi so rešili gospodarsko in stanovanjsko poslopje, ki sta že bili v veliki nevarnosti.

V kraju S., bilo je v marcu letos, se je mati dveh predšolskih otrok, po odhodu moža na delo, odpravila po dnevnih opravkih v mesto. Starejši otrok, ki se je, kot pripoveduje mati, vedno rad igral z ognjem, kupoval vžigalice in z vaskimi otroki požigal robido po poljih, je doma poiskal svečo, jo prižgal v štedilniku in predlagal bratu, da bi kaj zažgala. Nič hudega sluteč sta šla na dvorišče. Ko tu ni bilo nič dobro gorljivega, sta se odpravila v skedenj. Tam sta prižgala slamo in da bi čimbolje gorelo, na ogenj še prilagala slame. Ko je plamen postal le prevelik, sta vsa prestrašena začela ogenj gasiti sama, toda bilo je prepozno, ker je v poslopju bilo veliko slame in sena. Ogenj se je razširil po vsem poslopju, ki je zgorelo do konca.

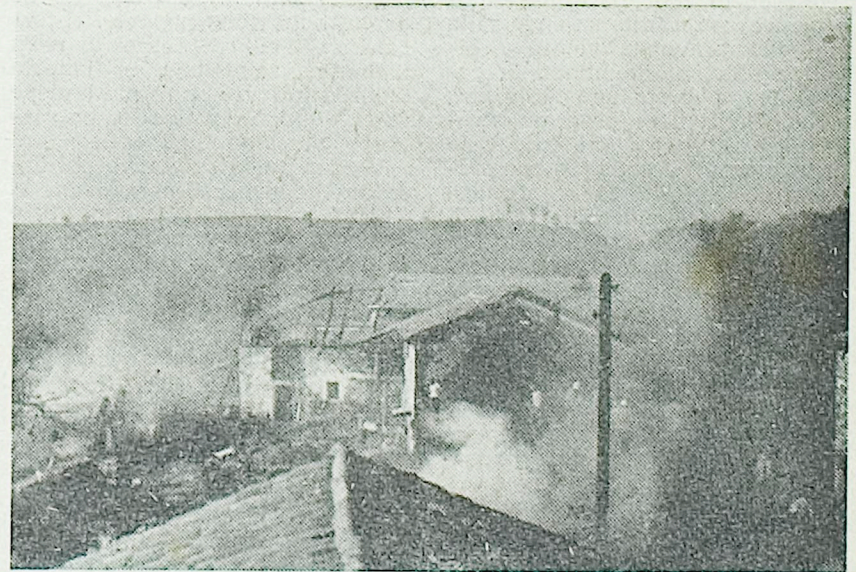
Na podoben način sta tudi bratec in sestrica, predšolska otroka, vzela na skrivaj v kuhinji vžigalice in v

igri nanosila v stranišče — zunaj stanovanjskega poslopja — slamo ter jo tam zažgala. Ker je streha stranišča bila pokrita s slamo, enako pa tudi bližnja gospodarska poslopja, se je ogenj z veliko naglico razširil. Skraj v celoti so pogorela poslopja, seno in pridelek krompirja.

Važno je pripomniti, da so otroci sedem požarov povzročili neposredno z vžigalicami, le v enem primeru pa s plamenom iz štedilnika.

Mogoče bi bilo krivično obtoževati starše malomarnega odnosa do otrok, vendar je dejstvo, da bi vsak moral vedeti, kaj pomenijo vžigalice v rokah otrok. Zato je treba vžigalice spravljati tako, da otroci ne morejo do njih.

Važno je poudariti, da je v vseh naštetih primerih »rdeči petelin« čepel izključno na strehah kmečkih poslopij, kar nas sili v to, da bomo za te reči bolj skrbeli prav na podeželju. Ne sme pa seveda to povzročiti, da bi opustili skrb, ki je potrebna v tej smeri po mestih. Nasprotno, požari v mestih so zaradi strujenosti naseleja, večje koncentracije vrednih predmetov na manjšem prostoru, uporabe raznih gorilnih plinov v gospodinske namene itd. itd., zelo nevarni. Res je tudi, da imajo otroci na podeželju več opravka s hitro zagorljivimi snovmi kot sta n. pr. seno ali slama, kar omogoča hitro razširjanje požarov. Tudi starši kmečkih otrok so zelo zaposleni izven doma, po njivah, gozdovih, travnikih itd., ter ne morejo svojih otrok stalno nadzorovati. Zato prihaja na podeželju do požarov, ki jih povzročajo otroci,

Na pogorišču se še kadi... v žalosten opomin staršem, naj pazijo, kam spravljajo vžigalice. Vzgoja otrok je pomanjkljiva, če niso dobro poučeni o posledicah igranja z vžigalicami

največkrat v pomladanskih in letnih mesecih, ko so starši polno zaposleni z delom zunaj doma.

Ker največ nesreč zagrešijo predšolski otroci, je naloga staršev, da jim v tej smeri posvečajo več pozornosti, jih redno opozarjajo, jim pripovedujejo in jim poskušajo predočiti nesrečo, ki jo lahko ustvari ta lep plamen z vžigalico.

Naloga prosvetnega kadra kakor tudi organizacij, ki se ukvarjajo z mladino — tako po mestih kot na podeželju — je, da se z ljudmi razgovarjajo, jih opozarjajo in jim svetujejo, kako naj ravnaajo z otroki, ki se le preradi igrajo z vžigalicami, ker mora biti njih skrb za otroka najmanj podvojen. Nujno bi bilo kjer je to le možno, ustanovljati zavetišča, kamor bi starši v odsotnosti, za kakšno uro, brez skrbi lahko peljali

svoje otroke. Taka zavetišča bi otroke obvarovala tudi drugih slabih navad, ki se jih naučijo v odsotnosti staršev. Ne zahtevamo pri tem posebnih zgradb in kadra, pomagajmo si — tudi na podeželju — s kakšno snažno sobo in dobro staro mamo, ki lepo pripoveduje pravljice.

Tudi šoloobvezne otroke bi morali učitelji večkrat opozarjati na nevarnost ognja, ker so osnovnošolski otroci največkrat tisti, ki v igrah »indijancev« ali podobno povzročajo poljske ali gozdne požare. Računati moramo s tem, da šoloobvezni otroci prenašajo svoje izkušnje in znanje na svoje mlajše sestre in brate in bi pravna vzgoja šolarjev lahko pripomogla, da ne bi njih mlajši bratje ali sestre mogoče jutri, v prijetni igri s svetlo gorečo vžigalico, povzročili težke škode staršem, družbi in sebi. N. M.

Z DRUGE SEJE NOVEGA OBLO HRPELJE

Razdelili so si delo

V Hrpeljah je bilo pretekli ponedeljek drugo skupno zasedanje obeh novoizvoljenih občinskih odborov. Najprej so razpravljali o predlogu sklepa o spremembah in dopolnitvah občinskega statuta, ki je bil sprejet januarja preteklega leta. Gre za spremembe, ki jih narekuje izvolitev zborov proizvajalcev v občinah in za dopolnitve zaradi povečanih pristojnosti občine.

V bistvu se notranja organizacija občinske uprave v Hrpeljah ne bo spremenila. Razen dosedanjih odsekov za finance in gospodarstvo ter komunalne zadeve določa novi statut še dva samostojna upravna organa, in sicer odsek za notranje zadeve ter odsek za splošne zadeve. Na čelu odsekov bodo šefi. V odseku za splošne zadeve sta referata za zdravstvo in socialno politiko in referat za narodno obrambo kot posebna organizacijska enota. V sestavi odseka za finance bo poslovala uprava za dohodke, odseku za gospodarstvo in komunalne zadeve pa se dodelujeta tržni in gradbeni inšpektorat. Samostojen občinski urad pa je sanitarni inšpektorat.

Svetov predvideva statut 9: svet za splošno upravo in notranje zadeve (7 članov), svet za družbeni plan in finance (7 članov), svet za gospodarstvo (9 članov), svet za komunalne zadeve (7 članov), svet za delo (7 članov), svet za prosveto in kulturo ter telesno vzgojo (11 članov), svet za zdravstvo (7 članov), svet za socialno skrbstvo in varstvo družine (9 članov) ter svet za kmetijstvo in gozdarstvo (9 članov). Občinski ljudski odbor ima še komisijo za volitve in imenovanja (5 članov) in komisijo za prošnje in pritožbe (3 člani). Razen tega ima občinski zbor tričlansko mandatno-imunitetno komisijo, petčlansko komisijo za gospodarstvo in petčlansko komisijo za predpise in organizacijska vprašanja. Občinski zbor proizvajalcev pa ima razen navedenih še 5-člansko komisijo za vprašanje delavskega samoupravljanja. Imenovanih je bilo tudi 12

upravnih komisij za reševanje raznih zadev v posameznih panogah občinskega gospodarstva in vprašanj z drugih področij občinske uprave. V svetih so zastopani tudi odborniki obeh zborov.

Po določilih novega statuta bosta na območju hrpeljske občine poslej le dva krajevna urada, in sicer v Podgradu in Materiji, medtem ko se krajevna pisarna v Podgorju ukine in se njeno poslovanje vključi v občinsko upravo. Krajevnih odborov bo 35. Števila teh ni kazalo skrčevati glede na razsežnost terena in raztresenost vasi, pa tudi ne zaradi tradicije, ki jo želijo volivci ohraniti.

J. Z.

Avto-moto društvo Postojna je pred kratkim zaključilo tečaj za šoferje-amaterje. Uspeh izpitov 48 tečajnikov, med katerimi sta bili dve ženski, je bil navdse zadovoljiv. Društvo bo v kratkem priredilo nov podoben tečaj, ker vlada za nj, predvsem med mladino, veliko zanimanje. Slika kaže predsednika AMD Postojna Evgena Voliča, ko daje tečajnikom zadnja navodila pred izpitom

Mladina tovarne LAMA tekmuje

Mladinski aktiv Tovarne ključavnic in kovinske galanterije Lama-Dekani je organiziral v okviru obrata v počastitev 29. novembra in prihodnjega 1. maja

šestmesečna tekmovanja. Ta aktiv je številčno precej močan, saj vključuje v svoje vrste 120 mladih delovnih moči, kar predstavlja dobri dve tretjini celotnega zaposlenega osebja. Da pa ne bi tudi starejši izostali od tekmovanja, se je aktiv dogovoril s sindikalno podružnico v podjetju in v tekmovanje vključil vse članke kolektiva ne glede na starost. Glavni namen tekmovanja je povečanje obsega kulturno-prosvetnega in športnega dela ter izboljšanje kakovosti proizvodnje.

Reči moramo, da so že vidni prvi uspehi tekmovanja. Ustanovljena je že strelska družina,

torej tisti, ki potuje n. pr. iz Ljubljane v Koper ali obratno, drugače solarček ali katerikoli drugi potnik, ki vstopi na eni in izstopi na naslednji postaji, in končno povsem drugače tisti, ki je včasih lahko vstopil v svoji vasi, danes pa mora prepešati po več kilometrov in zgubiti precej časa, da pride do avtobusa.

Gre za dve bivši avtobusni postaji: Kačiče in Rodik. Nova magistrala je od prve oddaljena pol, od druge pa dva kilometra. Na ti dve postaji so bile vezane še vasi Pared, Dane, Matavun, Skočjan, Naklo, Skoflje, Zavrhek, Podgrad pri Vremah, Artviže in Slope. Samo iz Rodika in Kačič se dnevno vozi v smer Kozina 16 dijakov in 19 vajencev, delavcev in uslužbencev, v smer Divača pa 2 dijaka in 21 delavcev.

Z dograditvijo nove magistrale je bil storjen velik napredek v izboljšanju prometnih zvez. Toda ali naj bo ta splošen napredek v škodo tolikemu številu rednih potnikov (brez občasnih potnikov), čeprav so možnosti, da se to vprašanje drugače uredi?

In še nekaj: če nekje v zimskem času uvajamo posebne avtobuse za solarje, kar je povsem pravilno, zakaj bi morali biti drugje solarji prav v zimskem času mnogo na slabšem kot doslej?

Splošna nevarnost na odseku relacij stare ceste Kačiče-Kozina je s preusmeritvijo prometa po novi cesti zmanjšana skoraj stotodstno. Tudi ekonomičnost avtobusnega prometa in tako kratki relaciji ne more biti ogrožena. Predmet vprašanja sta le dva avtobusa, več ali manj lokalne proge, ki bi jima bilo seveda treba tudi določiti ustrežnejši vozni red.

Pri obravnavanju udobnosti in hitrosti avtobusnih prog se zdi umestno razlikovanje med daljšimi progami, ki povezujejo naše ceste, in lokalnimi progami, ki bi morale dopoljevati prve. Samo načelno in enostransko stališče sili nujno k vprašanju: kaj zaradi koga ali kdo zaradi česa? V našem primeru: avtobus zaradi potnikov ali obratno?

—er

LJUDSKA KNJIŽNICA KOPER

je odprta za stranke vsak dan razen sobote od 13.—17., ob sobotah od 9.—11. ure.

Pomanjkljiva dejavnost

Pred dnevi je bil v Postojni redni občni zbor postojnske podružnice rezervnih oficirjev. Iz poročila upravnega odbora je bilo razvidno, da je bilo delo podružnice v preteklem letu bolj slabo. Predvideni program strokovne vzgoje so člani dosegli le približno 50%, udeležba na predavanjih je bila 35%, občnega zbora pa se je udeležilo le 37% vseh članov. Med najbolj uspešnimi akcijami je bilo streljanje z vojaško puško na 100 metrov. V razpravi so vsi navzoči grajali tiste člane organizacije, ki ne kažejo potrebnega zanimanja za delo v njej. Zanimivo je, da je med takimi, ki zelo neredno obiskujejo predavanja in vaje največ direktorjev raznih gospodarskih organizacij.

Na občnem zboru je vznikla

koristna pobuda, da bi namesto popoldanskih predavanj, ki so dvakrat mesečno po dve uri, organizirali enkrat letno dvo ali tridnevne seminarje, na katerih bi predelali vso snov predvideno za eno leto. Tako bi odpadlo vsako izgovarjanje glede časa.

V razpravi o kritični oceni dosedanjega dela in o nalogah, ki jih mora podružnica opraviti v prihodnjem letu, sta govorila tudi predsednik okrajnega odbora Zveze rezervnih oficirjev Polde Jerman in generalni major Dušan Korač.

Nov upravni odbor sestavljajo Živojin Gacin, Jože Caharija, Ivan Jankovič, major Božidar Katič in drugi. Skupščina je tudi izvolila tričlansko komisijo za podrobno izdelavo plana dela za prihodnje leto. Ština

Barba Vane pravi...

Koper je dobil te dni spet novo privlačnost. Za restavracijo Turist, ki upam, da je pri tem ne zadene nobena krivda, se je zadržalo nekakšno potujoče strelišče, kjer lahko za mal denar streljate z rračno puško ali zbijate pločevinaste škatle. Kakšna škoda, da ni nihče pomislil na to že v času turistične sezone! Vendar je tudi pozno bolje kot pa nikoli. Zato priporočam občinskim možem in pa članom turističnih olepševalnih društev iz drugih občin, da si to našo najnovejšo pridobitev dobro ogledajo. To ne bi škodovalo tudi koprskim olepševalnim faktorjem.

Ker smo že pri tem, bom vzel na piko še tisti park nasproti Triglavu. Kaj res ni bilo mogoče nikjer dobiti drobnejšega kamenja za posipanje stezic? Saj je vendar park, čeprav majhen, ne pa kak kolovoz! To bi bil lahko že zdavnaj napisal, boste rekli, saj so steze posuli že pred meseci. Je že res, vendar jaz zahajam tja bolj poredkoma. Zato bi mi bilo pravzaprav vseeno, s čim so steze posute, če ne bi zadnjič, ko sem šel tam mimo, neki paglavec slabo meril in zadel mene namesto svojega bojnega sovražnika, s

katerim sta se sprla zaradi edine gugalnice, ki še deluje.

Zdaj pa stopimo malce po naših trgovinah. Najprej se bomo ustavili v Železnini, tisti prav na začetku Čevljarske ulice. Vstopili bomo zelo previdno in tako se nam bo morda posrečilo priti do prodajalca, ne da bi si pokvarili čevlje ob ostrih robovih železnih »artikov«, ki prežijo prav pri vratih na svoje žrtve. Potem bomo glavnemu povedali, naj tisto železje vsak toliko odmakne, da ne bo oviralo prometa, ki je vendar za vsako trgovino življenjskega pomena.

Mimo tržnice tudi ne bomo šli. Ustavili se bomo celo nekaj dlje, ker bomo morali izračunati nekaj razlik med prodajnimi in nabavnimi cenami ter ugotovili dobiček. Da pa se ne bomo preveč zadrževali, bomo tokrat »prekalkulirali« le krompir. Ker vemo, da ga podjetja lahko dobijo v drugih po 11 dinarjev za kilogram, ne bo kdove kako težka naloga izračunati, da prav toliko zaslužijo tisti, ki ne sejejo in ne žanjejo, pač pa prodajajo po 22 in 25 dinarjev isti krompir na veliko zadovoljstvo potrošnikov. Preden bomo zapustili tržnico,

Tudi v Kopru pripravljajo lepotne nasade na prezimovanje: delo v parku pri tržnici

Ilirska Bistrica

DPD Svoboda v Ilirski Bistrici je z vso resnostjo začelo izvajati program dela. Najbolj agilni so člani mešanega pevskega zbora, ki pridno vadijo in nastopajo na najrazličnejših prireditvah. Sedaj se pripravljajo na bližnji celovečerni koncert. Razen tega se člani zbora vadijo za Veseli večer in za Večer glasbe in petja, ki bo v Kopru. Dramska družina Svobode študira igri Živi plamen ter Trinajst jih je bilo, uprizoriti pa namerava še eno komedijo. Ta sekcija pa ima težave zaradi pogoste odsotnosti vodilnih igralcev, zaradi česar njen delo le počasi napreduje.

Večje težave so z godbo na pihalu zaradi nestalnega števila godbenikov in tudi zaradi delne nediscipline. Ta sekcija bi si morala vzeti za vzgled pevsko sekcijo, v kateri vlada vzorna disciplina, le pomanjkanje pevcev jih pri delu nekoliko ovira. Vsekakor pa moramo poudariti, da k lepim uspehom, ki jih kaže ilirskobistriška Svoboda, v znatni meri pripomore tudi novi upravni odbor, ki zna društvo z uspehom upravljati. KS

Cepljenje proti otroški paralizi

Kakor v vseh občinah našega okraja, se je tudi v koprski občini, kjer je največ predšolskih otrok, saj jih je več kot 3000, začelo v ponedeljek, 18. t. m. cepljenje proti otroški paralizi. Posebna ekipa Zdravstvenega doma v Kopru bo na področju kopske občine cepila do 26. novembra in vsako dopoldne obiskala enega ali več izmed 35 centrov za cepljenje, v popoldanskih urah pa bo cepila v Kopru. Namen tako velikega števila cepilšč je predvsem v tem, da ne bo treba staršem hoditi predaleč z malčki do kraja, kjer dela ekipa.

Drugo cepljenje proti otroški paralizi se bo začelo 9. decembra, tretje pa v juniju prihodnjega leta. Po dosedanjih podatkih lahko sklepamo, da je cepljenje proti otroški paralizi našlo zelo dober odziv med starši in da bo ta pomembna zdravstvena akcija popolnoma uspela.

jim bomo povedali, kakšno je naše mnenje o njihovem poslovanju. To bomo naredili lepo na samem in brez prič, ker nas sicer lahko tožijo. Se sreča, da je tudi na tržnici trgovina, kjer kopske gospodinjice lahko kupijo krompir po 15 din za kg.

No, ko sem vas tako lepo pospremil po Kopru, dovolite mi, da skočim še v Piran. Ze pred dnevi so me povabili, naj si ogledam tudi njihovo tržnico, ki slovi oziroma hrepeni po snagi. Ugotovil sem, da je zlasti solata zelo higienično razpoložena. Zato jo največkrat zložijo kar ob stranišču, dober meter od školjke, ki ima še to dobro lastnost, da odceja svoje sokove prav do kupa solate. Ko sem to videl, mi je bilo kar dovolj in nisem naprej raziskoval.

Najlepša hvala vsem, ki ste me pospremili, in lep pozdrav!

Vaš Vane

Rezervni oficirji postojnske občine pri strelskih vajah

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Jesenski tek v Sežani

S pomočjo občinskega sveta za telesno vzgojo je izvedel Partizan v Sežani jesenski tek čez drn in strn. Tekmovali so pripadniki društev »Partizan« Sežana in Tomaj, Osemletna šola Sežana in močno zastopstvo podjetja »Telekomunikacije« iz Sežane. Posebno udeležbo tega podjetja, čigar vodstvo si vztrajno prizadeva, da bi se čimveč delavstva in nameščencev vključilo v zdravo in koristno dejavnost v prostem času. Razveseljiva je tudi udeležba mladine iz Tomaja, ki se je z veseljem odzvala povabilu. Vendar pa ne moremo pohvaliti drugih podjetij in ustanov iz Sežane, ki se niso udeležili teka čez drn in strn niti z enim tekačem. Na prihodnjem jadranskem teku bodo tekmovala tudi društva sežanske občine.

Tek se je izvedel v četrtek, 14. novembra in se ga je udeležilo 111 tekmovalcev. Gledalcev je bilo okoli 100, ki so vzpodbujali tekače ob njihovi progi.

Prvi trije tekmovalci prejmejo diplome na slavnostni akademiji v čast republike.

Namizni tenis

Turnir v počastitev Dneva republike

V nedeljo je bil v Kopru namiznoteniški turnir v počastitev Dneva republike. Udeležilo se ga je 11 ekip in 34 posameznikov, kar je za Koper zelo spodbudna številka. Med moštvi je osvojila prvo mesto Narodna banka, med posamezniki pa je bil najboljši Vesel.

Radio KOPER

Nedelja, 24. novembra:

8.00 Kmetijska oddaja: »Umetno osemnemanje živine v Ilirski Bistrici — Državno posestvo Ajševica« — 8.30 Madžarski narodni motivi, izvaja orkester državnega madžarskega ansambla p. v. Lajoša Boroša — 10.30 Sosedni kraji in ljudje — 14.00 Pogovor s poslušalci — 14.15 Glasba po željah — 15.00 Vesti — 15.10 Laska glasba — 15.30 Nedeljska reportaža: »Odprimo pota mladini« — 15.50 Trije valčki Friderika Chopina.

Ponedeljek, 25. novembra

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro — 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Zimsko krmiljenje molznih krav« — 13.45 Ponedeljkove popevke — 14.00 Od melodije do melodije — 14.30 Sportna oddaja — 14.40 To smo izbrali za vas — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Slovenske narodne igre Borut Lesjak.

Torek, 26. novembra:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro — 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Naša živinoreja« — 13.50 Torkov operni oder — 14.30 Okno v svet — 14.40 Filmske melodije — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Narodne pesmi in plesi iz raznih krajev.

Sreda, 27. novembra:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro — 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijski nasveti: »Pravilno obrezovanje trte« — 13.45 Od melodije do melodije — 14.20 Sola in življenje:

Rezultati:

Člani 1500 m: 1. Žiberna Evgen, Partizan Tomaj, 2. Čefuta Miro, Partizan Tomaj, 3. Uršič Rajko, Telekomunikacije Sežana, 4. Sovdat Avgust, Telekomunikacije Sežana, 5. Stopar Ivan, Telekomunikacije Sežana.

Mladinci 1000 m: 1. Kovačič Albin, Osemletna šola Sežana, 2. Markuža Rajko, Partizan Tomaj, 3. Palčič Vojko, Partizan Tomaj, 4. Rodica Emil, Osemletna šola Sežana, 5. Skok Emil, Osemletna šola Sežana.

Mladinke 500 m: 1. Pečovnik Natalija, Osemletna šola Sežana, 2. Peca Ana, Osemletna šola Sežana, 3. Grebro Lavra, Osemletna šola Sežana, 4. Filipič Irena,

Strelstvo

Nova Gorica premagala Koper

V nedeljo je bilo v Novi Gorici revanžno srečanje strelskih ekip Kopa in Nove Gorice v streljanju z zračno puško. Domačini so zmagali z 58 krogi prednosti. Med posamezniki se je najboljši odlikoval Filipovič (Koper), ki je osvojil 261 krogov od 300 možnih. Naslednji mesti pa sta zasedla Goričana Roškar (259) in Klemente (254).

Razen tega so tekmovali tudi s pištolami. Spet je bil najboljši Filipovič (Koper), ki je osvojil 86 krogov od 100 možnih. Drugi je bil Klemente (Nova Gorica) s 76 krogi, tretji pa Obedec (NG) z 71 krogi.

»Med najmlajšimi telovadci v Sežani« — Ivanka je zbolela — 14.40 Poje zbor Radia Zagreb p. v. Sergija Ralnika (posnetek z Dubrovnškega festivala 1955) — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 Polke in valčki Frenka Jankoviča.

Četrtek, 28. novembra:

7.15 Glasba za dobro jutro — 7.30 Vesti — 7.40 Glasba za dobro jutro — 7.45 Jutranji koledar — 13.30 Vesti — 13.40 Kmetijska univerza: »Kostolomnica in rahitis pri živini« — 13.50 F. Heller: »Beseda«, češki narodni plesi, izvaja na harmoniki Rajmund Hrovat — 14.00 Glasba po željah — 14.30 Pogovor z volivci: »Govori predsednik OLO Gorica inž. Karmelo Budihna« — 14.40 Glasba po željah (II. del) — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.25 »Režjankica«... in druge narodne izvajajo Zenski kvartet, Fantje na vasi in Avgust Stanko.

Petek, 29. novembra:

8.00 Vesti — 8.10 Partizanske pesmi in pesmi dela — 13.30 Čestitke delovnih kolektivov — 14.30 Razgovor ob Dnevu republike — 14.50 Primorski zbori poje partizanske pesmi — 15.00 Vesti.

Sobota, 30. novembra:

13.30 Vesti — 13.40 Dalmatinske naje — 15.00 Vesti — 15.10 Zabavne melodije.

Rižanski vodovod Koper

nudi strgarske usluge po konkurenčnih cenah.

POSLOVNO POROČILO

Mestne hranilnice v Izoli za mesec oktober 1957.

	Stanje 31. 7. 1957.	Stanje 31. 10. 1957.	Razlika + —
	din	din	din
Hranilne vloge	17.861.999.—	19.556.817.—	+ 1.694.818.—
Tekoči računi	1.667.425.—	2.634.147.—	+ 966.722.—
Deleži članov »Čebelite«	204.000.—	151.500.—	— 52.500.—
Bančni krediti	32.573.000.—	28.049.487.—	— 4.523.513.—
Obratni kredit		2.000.000.—	+ 2.000.000.—
Rezervni skladi	1.972.983.—	1.972.983.—	
Amortizacijski sklad	54.194.—	54.194.—	
Gotovinska rezerva pri:			
Narodni banki		2.779.619.—	+ 2.779.619.—
Komunalni banki in ZH	226.402.—	153.511.—	— 72.891.—
Potrošniška posojila	49.748.216.—	49.812.532.—	+ 64.316.—
Posojila proti zastavi		585.000.—	+ 585.000.—

Hranilne vloge so v stalnem porastu, običajni dvigi konec meseca so bili večji, skladno z nabavami zimnice.

Partizan Tomaj, 5. Klarer Vida, Osemletna šola Sežana.

Pionirji 400 m: 1. Ozbič Oskar, Osemletna šola Sežana, 2. Ukmar Maks, Partizan Tomaj, 3. Skrinjar Danilo, Partizan Sežana, 4. Žagar Tihec, Partizan Sežana, 5. Pirjevce Slavko, Osemletna šola Sežana.

Pionirke 400 m: 1. Tavčar Sonja, Partizan Sežana, 2. Zalokar Marjanca, Partizan Sežana, 3. Krotec Anka, Osemletna šola Sežana, 4. Jerina Majda, Partizan Sežana, 5. Perhavec Marija, Osemletna šola Sežana.

Edvard Velkavrh

Kino

KOPER: 22., 23. in 24. novembra ameriški barvni film VZHODNO OD RAJA, 25. in 26. novembra italijanski film V ZNAKU VENERE, 27. in 28. novembra jugoslovanski film NI BILO ZAMAN.

IZOLA: 22. novembra ameriški barvni film LILI, 23. in 24. novembra mehiški film UMIRAM SREČNA, 25. in 26. novembra jugoslovanski film NI BILO ZAMAN, 27. in 28. novembra italijanski film V ZNAKU VENERE.

PORTOROŽ: 23. novembra češkoslovaški film GLASBA Z MARSA, 24. novembra ameriški barvni film DIMNI ZNAK, 27. in 28. novembra jugoslovanski film DOKUMENTI CASA, 29. novembra italijanski film KRUH, LJUBEZEN IN FANTAZIJA.

PIRAN: 22. in 23. novembra francoski film KO BI VSI FANTJE SVETA, 24. in 25. novembra češkoslovaški barvni film GLASBA Z MARSA, 26. in 27. novembra ameriški barvni film DIMNI ZNAK, 28. in 29. novembra jugoslovanski film DOKUMENTI CASA.

SECOVLJE: 23. novembra ameriški film KLICI »M« ZARADI UMORA, 24. novembra sovjetski barvni film PEDAGOSKA POEMA, 28. novembra ameriški barvni film VZHODNO OD RAJA.

SMARJE: 23. novembra sovjetski barvni film PEDAGOSKA POEMA, 24. novembra ameriški barvni film KLICI »M« ZARADI UMORA, 27. novembra ameriški barvni film VZHODNO OD RAJA.

SKOFIJE: 23. novembra ameriški barvni film LILI, 24. novembra angleški film SKOZI PEKEL, 27. novembra ameriški barvni film DALJNA OBZORJA.

DEKANI: 23. novembra angleški film SKOZI PEKEL, 24. novembra italijanski film V ZNAKU VENERE.

POSTOJNA: 22., 23. in 24. novembra ameriški barvni film VOJNA SVE TOV, 26. in 27. novembra jugoslovanski film CEVELJČKI NA ASFALTU.

PIVKA: 23. in 24. novembra angleški film OČKA VRNI SE, 27. in 28. novembra mehiški film RIO ECONDIDO.

SEŽANA: 23. in 24. novembra ruski film OTILA, 26. in 27. novembra ameriški film TAJNA SOBE, 28. in 29. novembra ruski film BELA PUDLICA.

MALI OGLASI

Lepo DVOSOBNO STANOVANJE s kuhinjo v Piranu menjam za enako v Kopru. — Naslov v upravi lista.

ZAMENJAM HIŠO s 5 sončnimi sobami in kuhinjo ter vsemi pritlikinami v Piranu za 3-sobno enakovredno stanovanje v Kopru. Naslov v upravi lista.

Za nakup novih in rabljenih LAMBRET se obrnite na tvrdko Aldo Merolli v Gorici, ul. Garibaldi št. 5, telefon 2723. Tvrdka uredi vse potrebno za izvoz. Pišite nam in dali Vam bomo vsa potrebna navodila!

DVOKOLESA od 7.000.— dalje, ciklomotorji od 44.000.— dalje ter Vespe, nove in rabljene, Vam nudi tvrdka Marcon, Trst, ulica Pietà 3. Pošljamo darilne pakete za Jugoslavijo.

Tvrdka BELTRAM, uvoz-izvoz, TRST, ulica Valdirivo 3, telefon 36-991 ima na zalogi vsakovrstna nova in rabljena vozila:

AVTOMOBILE, VESPE, LAMBRETE, MOTORJE, MOTOCIKLE, ŽENSKA IN MOŠKA DVOKOLESA od 5.000 lir naprej.

Z lastno ekspedicijo odpremlja darilne pakete za Jugoslavijo.

Do pomladi Koper na prvem mestu

V nedeljo je bila v Mirnu na sporedu zadnja tekma jesenskega dela nogometnega prvenstva Primorske. Domače moštvo je premagalo piransko Sidro s 6:2. Kakor je znano, je bila ta tekma na sporedu že pred štirinajstimi dnevi, vendar jo je moral sodnik pri stanju 3:0 za Adrio prekiniti, ker so Pirančani ostali na igrišču samo s šestimi igralci. Zda so srečanje dokončali, vendar je tokrat Sidro nudilo precej močnejši odpor, saj je rezultat podaljška le 3:2 za Adrio.

Do pomladi pa je lestvica primorskega nogometnega prvenstva naslednja:

Koper	7	5	1	1	26:9	11
Postojna	7	5	0	2	34:8	10
Tabor	7	4	1	2	20:15	9
Branik	7	4	0	3	16:21	8
Primorje	7	3	1	3	18:12	7
Anhovo	7	3	1	3	16:20	7
Adria	7	2	0	5	19:31	2
Sidro	7	0	0	7	11:44	0

IZOLA OSVOJILA TOČKO

V razveljavljeni tekmi ljubljansko-primorske nogometne lige je Izola v nedeljo dosegla v Tržiču neodločen rezultat 1:1. Izola ima zdaj osem točk, to je prav toliko kot Grafičar in Sloven, vendar je zaradi slabšega količnika šele na sedmem mestu.

Veleblagovnica

TRGOVSKI DOM V KOPRU

razpisuje naslednja delovna mesta:

I. finančnega knjigovodje

s srednjo strokovno izobrazbo in prakso v finančnem knjigovodstvu

II. fakturista - likvidatorja

s srednjo strokovno izobrazbo ter znanjem vseh pisarniških poslov

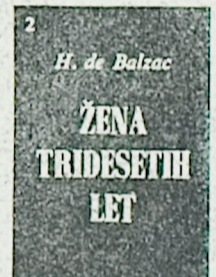
Nastop službe takoj ali najkasneje s 1. januarjem 1958

Plača po tarifnem pravilniku podjetja ali po dogovoru

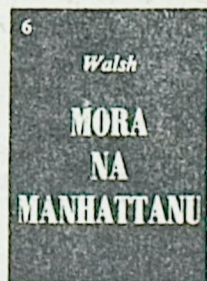
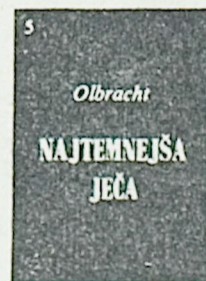
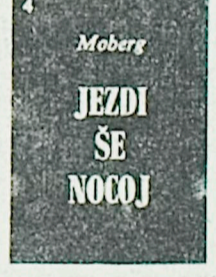
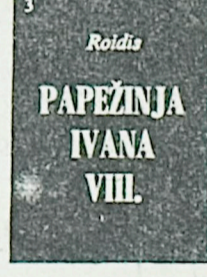
izhajati je začela zbirka žepnih romanov

LJUDSKA KNJIGA

letu 1957
dve knjigi za
370 din

letu 1958
pet knjig za
800 din

Kdor naroči vseh 7 knjig, jih dobi za 1100 din, plačljivo tudi na obroke. Vsak roman bo imel 150-200 strani, opremljen pa bo z lepim barvnim ovitkom. V polplatno vezana knjiga bo stala vsaka 100 din več. Postani stalni naročnik!

Prešernova družba, Ljubljana, Erjavčeva 14a

MAGAZZINI

»S. GIUSTO« S. a. r. l. TRST

plašči, dežni plašči, obleke, suknjiči, srajce, spodnja in zgornja trikotaža za moške, ženske in otroke

NAJNIZJE CENE V TRSTU!

TRST, Corso Garibaldi 1, telefon 94-178

Angleži in živali

Znano je, da so Angleži veliki ljubitelji živali, zlasti psov. Prav tako je znano, da v tem pogledu pogosto pretiravajo in kažejo mnogo večjo skrb za živali kot pa za ljudi. Pogledimo, koliko potrošijo letno za svoje ljubljence.

V Angliji je bilo preteklo leto registriranih 3.700.000 psov, 5.200.000 mačk in nad šest milijonov kanarčkov in drugih

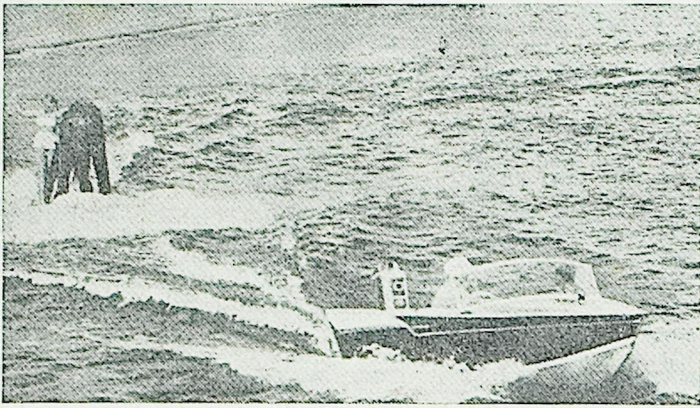
ptic, ki jih imajo v kletkah. Razen tega pa še manjše število opic, belih miši in celo podgan. Izračunali so, da porabijo samo za vzdrževanje psov okrog 50 milijonov funtov sterlingov letno. Mimo tega plačajo Angleži vsako leto milijon funtov sterlingov za takse, tri četrt milijona pa za službo televizijske družbe za reklamiranje posebnih živali za pse in mačke. Ti se namreč ne zadovoljujejo z ostanki. Zato je v Angliji cela vrsta tovarov za izdelavo posebnih konzerv in razne vitaminske hrane, slaščice in celo uspavalnih ter pomirjevalnih sredstev, ki so namenjene izključno za pse, mačke in druge domače živali.

MESARJEV SE RAK NE PRIME

Neki ameriški zdravnik je sestavljal pregled za rakom obolenih ljudi po poklicih. Pri tem je ugotovil, da so primeri raka najredkejši med mesarji oziroma, da ti te zahrbtni boleznijo skoraj ne poznajo. Ni znano, kje je vzrok. Morda je v mesu samem kaka snov, ki preprečuje, da bi tisti, ki ga mnogo uživajo, zboleli za rakom, možno pa je tudi, da ta snov predira v človeški organizem že ob samem dotiku s surovim mesom.

SPUTNIK I BO PADEL 11. DECEMBRA

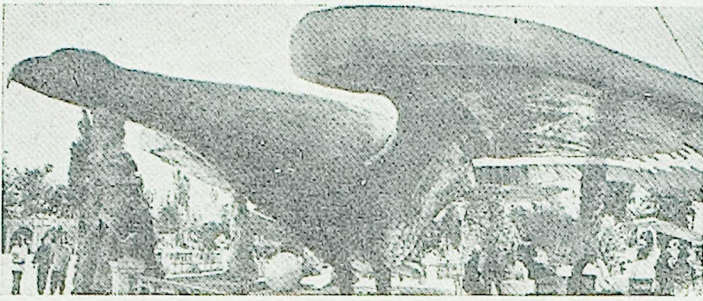
Direktor astrofizičnega laboratorija v Cambridgeu je izjavil, da bo prvi sovjetski umetni satelit končal svoje kroženje okrog Zemlje natančno 11. decembra. To predvidevajo na podlagi daljšega opazovanja »Sputnika« in njegovega gibanja. Koliko bo napoved držala, bomo videli. Zanimivo je, da sovjetski znanstveniki ne dajejo o tem nobenih izjav.

Slon na smučkah. To najnovejšo atrakcijo so si izmislili v nekem kopališču v Floridi. Malega slončka so morali dresirati celih šest mesecev, da se je naučil smučati po vodi. To pa se jim je izplačalo, saj marsikdo rad odrine nekaj dolarjev, da se sme smučati v njegovi družbi ali celo na njegovem hrbtu.

Tudi letos je dolga vrsta ljudi čakala vso noč na vstopnice za otvoritveno predstavo v newyorškem Metropolitanu. In kot vsako leto je tudi letos direktor opere osebno postregel čakajoče s piščico in prigrizkom, le da jim je namesto običajnega čaja nalil — vodke. Prva predstava je bila namreč uprizoritev Evgenija Onjagina.

Kavarna pod orlovimi krili. S to zanimivo zgradbo se ponša andižanski park kulture in oddiha v Sovjetski zvezi. Pod velikanskim orlom, katerega krila služijo kot streha, je dovolj prostora za udoben lokal.

VSAK ČETRTI STUDENT POROČEN

Ameriške vzgojiteljice hudo skrbijo naraščajoče število porok med mladostniki. Statistični podatki s tem v zvezi kažejo, da je v šestih mesecih zapustilo solo 2.175 mladincev in mladink v starosti od 12 do 17 let, ker so se poročili. Na ameriških univerzah pa je četrtina studentov poročenih.

NAGRADA PRVEMU POTNIKU NA MESEC

Londonski časopis People je razpisal nagrado v višini 50.000 funtov sterlingov, namenjeno prvemu človeku, ki bo dosegel Luno in se spet vrnil na Zemljo. Nagrada bo podeljena ne glede na to, katere narodnosti bo prvi potnik.

Kuhinja — laboratorij. Na sliki vidimo najnovejšo ameriško opremo za sodobno kuhinjo. Delovno mesto gospodinje je za pisalno mizo oziroma pultom, od koder s pritiskom na gumb kuha, mesi, peče in pomiva. Poseben televizijski aparat ji kaže, kaj se dogaja v loncih.

ZRAČNA LADJA

Po načrtih sovjetskega konstruktorja Tugoljeva so nedavno izdelali v Sovjetski zvezi orjaško potniško letalo, ki lahko sprejme 220 potnikov. Letalo je dvonadstropno, razen tega pa ima še spalnice za vso posadko in pa restavracijo za potnike. Poganjajo ga štiri turboreaktivni motorji. Pot iz Moskve do New Yorka preleti v 10 urah.

RIBE SE ORIENTIRAJO PO SONCU

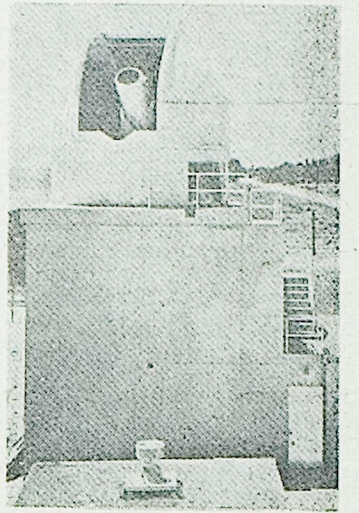
Skupina znanstvenikov z wisconsinske univerze je pri proučevanju selitve rib naredila zanimivo odkritje. Ugotovili so, da se tudi te na svojem potovanju orientirajo po soncu. Praktični poskusi so pokazali, da ribe s popolno gotovostjo določijo pravo smer svojega potovanja, če sije sonce. V oblačnem vremenu pa se izgubijo.

BREZ TEŽE

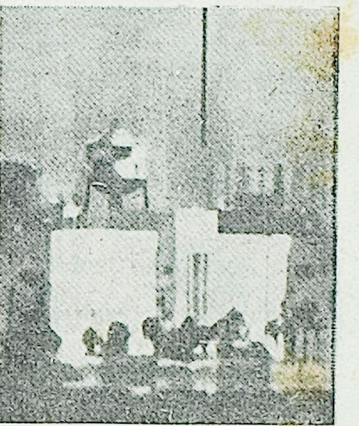
Moskovski časopis »Trud« je objavil novico, da se je sovjetskim znanstvenikom posrečilo ustvariti pogoje, v katerih so se ljudje počutili popolnoma brez teže. To so dosegli v posebnem letalu. Takšno stanje »breztežnosti« je trajalo sicer le 40 sekund, vendar dovolj, da so lahko nekateri izmed udeležencev poskusa opisali svoje občutke. V splošnem so se vsi počutili dobro in poskus ni imel neprijetnih posledic. Neki znanstvenik pa je celo izjavil, da je to najboljši način oddiha.

MARGARINA IZ NAFTE

V kemijskem laboratoriju londonske univerze so začeli s poskusi pridobivanja margarine iz nafte. Kot poročajo, so odkrili neke mikroorganizme, ki pretvarjajo oljnikovodike v nafti v takšno obliko, da so užitni za človeka.

Orjaški fotografski aparat. Američani so montirali v Floridi tale fotografski aparat, s katerim lahko fotografirajo dirigirane izstrelke do 160 kilometrov daleč (slika zgoraj). Na spodnji sliki vidimo fotografijo, ki so jo posneli iz razdalje nekaj nad trideset kilometrov.

— Tu sem, dragica, na vrtu!

V Parizu so te dni odprli razstavo del umobolnih avtorjev. V ta namen so zbrali nekaj sto kipcev in slik, ki so jih izdelali bolniki vseh francoskih umobolnic. Razstava ni bila prirejena zgolj kot zanimivost, pač pa tudi zaradi tega, da bi ob teh delih zdravniki lahko proučevali duševno stanje bolnikov.

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

79

POSLOVENIL RADO BORDON

Spominjam se, kako sem se zjutraj zbudil. Catherine je spala in sončna svetloba je prihajala skozi okno. Dež je bil ponehal; vstal sem s postelje in stopil čez sobo k oknu.

Spodaj so bili vrtovi, sicer zgolj goli, vendar lepo urejeni, steze, posute s peskom, drevesa, kamniti zid okoli jezera in jezero v sončni svetlobi s hribi v ozadju. Stal sem pri oknu in gledal ven, ko pa sem se obrnil, sem zagledal Catherine, ki je bila zbužena in me je opazovala.

»Kako ti je, dragi? Kaj ni krasen dan?«

»Kako se počutiš?«

»Prav dobro se počutim. Preživela sva krasno noč.«

»Bi rada zajtrkovala?«

Zelena je zajtrkovala. Tudi jaz sem želel in zajtrkovala sva v postelji. Skozi okno je prihajala svetloba novembrskega sonca, v naročju pa sem imel pladenj z zajtrkom.

»Hočeš morda časopis? V bolnišnici si si vselej želel časopis.«

»Ne,« sem odvrnil. »Zdaj mi ni za časopis.«

»Kaj je bilo tako hudo, da nočeš niti brati o tem?«

»Nočem brati o tem.«

»Škoda, da nisem bila s teboj, tako bi tudi jaz vedela, kako je bilo.«

»Povedal ti bom, če mi bo sploh uspelo, da uredim svoje misli.«

»Pa te ne bodo aretirali, če te zalotijo brez uniforme?«

»Verjetno me bodo ustrelili.«

»Torej ne bova ostala tu. Odsla bova iz te dežele.«

»Tudi jaz sem mislil na nekaj takega.«

»Odsla bova. Dragi, ne smeva se igrati s srečo. Povej mi, kako si prišel iz Mestra v Milano?«

»Prišel sem se z vlakom. Tedaj sem bil v uniformi.«

»Kaj ni bilo nevarno?«

»Ne tako hudo. Imel sem stari potni nalog. V Mestru sem nanj napisal datum.«

»Dragi, tu te lahko aretirajo vsak hip. Nočem tega. Neumno je, dopustiti kaj takega. Kaj bo z nama, če te dobijo v roke?«

»Nikar ne misli na to. Truden sme že od razmišljanja o tem.«

»Kaj bi storil, če bi te prišli aretirat?«

»Streljal bi nanje.«

»Vidiš, kako si neumen. Ne bom te pustila iz hotela, dokler ne odideva.«

»Kam pa naj bi šla?«

»Prosim te, nikar ne govori tako, dragi. Pojdeva, kamor koli boš želel iti. Toda prosim te, poišči kak kraj, da se takoj odpraviva.«

»Švica je spodaj ob jezeru. Lahko se napotiva tja.«

»To bi bilo krasno.«

Zunaj so se zbirali oblaki in jezero je postajalo čedalje temnejše.

»Žal mi je, da sva morala ves čas živeti kot zločince,« sem rekel.

»Dragi, nikar ne govori tako. Nisi dolgo živel kot zločince. In nikoli ne bova živela kot zločince. Lepo bova zaživela.«

»Počutim se kot zločince. Pobegnil sem iz vojske.«

»Prosim te, dragi, bodi pameten. Saj nisi pobegnil iz vojske. To je pač samo italijanska vojska.«

Nasmehnil sem se.

»Ti si čudovito dekle. Zleziva spet v posteljo. V postelji se krasno počutim.«

Čez nekaj časa je Catherine rekla:

»Kajne, da se ne počutiš kot zločince?«

»Ne,« sem odvrnil. »Če sem s teboj, ne.«

»Ti si neumen kot kak otrok,« je rekla. »Toda pazila

bom nate. Kaj ni čudovito, dragi, da mi zjutraj sploh ni slabo?«

»Veličastno je.«

»Ne znaš ceniti, kako dobro ženo imaš. Toda meni je vseeno. Spravila te bom nekam, kjer te ne bodo mogli aretirati. Potem nama bo zelo lepo.«

»Kar takoj se odpraviva tja!«

»Bova že šla, dragi. Šla bom, kamor koli in kadar koli boš želel.«

»Zdaj pa ne razmišljajva o ničemer.«

»Prav.«

XXXV

Catherine se je napotila ob jezeru v mali hotel, da bi našla Fergusonovo, jaz pa sem sedel v baru in bral časopis. V baru so bili udobni fotelji, prevlečeni z usnjem; sedel sem v enem izmed njih in bral časopis, dokler ni prišel točaj.

Armada se ni bila zaustavila na Tilmentu. Umikala se je na Piavo. Spominjal sem se reke Piave. Železnica je peljala čezno blizu San Done, v smeri proti fronti. Tam je bila reka globoka, počasna in čisto ozka. Nekoliko niže so bila malarična močvirja in kanali. Tu je bilo nekaj lepih vil. Nekoč, še pred vojno, ko sem bil namenjen v Cortino d'Ampezzo, sem se med griči več ur vozil ob reki. Tu, zgoraj, je bila podobna gorskemu potoku; tekla je hitro in v sencih skalovja je bila polna plitvin in tolnunov. Od nje se je ločila cesta v Cadore. Vpraševal sem se, kako se bo armada, ki je bila tu gori, spustila dol.

Vstopil je točaj.

»Grof Greffi je vprašal po vas,« je rekel.

»Kdo?«

»Grof Greffi.«

»Saj se spominjate starca, ki je bil tu, ko ste bili prejšnjikrat pri nas.«

»Je tu?«

»Da, tu je s svojo nečakinjo. Povedal sem mu, da ste tu. Rad bi igral biljard z vami.«

»Kje pa je?«

»Na sprehodu.«

»Kako se počuti?«